

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Dohoda o vině a trestu a prohlášení viny

Plzeň 2023

Tomáš Beran

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra trestního práva

Studijní program Právo a právní věda

Studijní obor Právo

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Dohoda o vině a trestu a prohlášení viny

Zpracoval: Tomáš Beran

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Jan Kocina, Ph.D.

Plzeň 2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Tomáš BERAN
Osobní číslo:	R18M0489P
Studijní program:	M6805 Právo a právní věda
Studijní obor:	Právo
Téma práce:	Dohoda o vině a trestu a prohlášení viny
Zadávací katedra:	Katedra trestního práva

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Odklony v trestním řízení
3. Historický exkurz
4. Současná právní úprava
5. Prohlášení viny
6. Srovnání se zahraniční právní úpravou
7. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

Právní předpisy:

- Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Literatura:

- FENYK, Jaroslav, Dagmar ČISAŘOVÁ a Tomáš GRÍVNA. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vyd. Praha: Leges, 2021, 942 s. ISBN 978-80-7502-550-0.
- JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-576-0.
- ŠČERBA, Filip. *Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-30-4.
- TIBITANZLOVÁ, Alena. *Odklony v trestním řízení*. Praha: Leges, 2018. Teoretik. ISBN 978-80-7502-319-3.
- ZŮBEK, Jan. *Odklony v trestním řízení*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-245-2.

Vedoucí diplomové práce: **Doc. JUDr. Jan Kocina, Ph.D.**
Katedra trestního práva

Datum zadání diplomové práce: **31. března 2022**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2023**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. František Vavera, Ph.D., LL.M.
vedoucí katedry

V Plzni dne 8. srpna 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni dne.....2023

Tomáš Beran

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval panu doc. JUDr. Janu Kocinovi, Ph.D., za veškerou poskytnutou pomoc a cenné rady, které mi v průběhu vedení mé diplomové práce poskytl. Dále patří velké poděkování mé rodině za podporu a trpělivost.

Obsah

Úvod	1
1. Odklony v trestním řízení	3
1.1. Obecně k odklonům	3
1.2. Trestní příkaz	4
1.3. Podmíněné zastavení trestního stíhání a podmíněné odložení podání návrhu na potrestání	6
1.4. Narovnání	7
2. Historický exkurz.....	9
2.1. Zavedení dohody o vině a trestu do českého právního řádu	9
2.2. Důvod zavedení dohody o vině a trestu do českého práva	10
2.3. Vymezení dohody o vině a trestu podle novely č. 193/2012 Sb.	11
2.4. Změna dohody o vině a trestu novelou zák. č. 333/2020 Sb.	14
3. Současná právní úprava	17
3.1. Předpoklady pro zahájení jednání o dohodě o vině a trestu	17
3.2. Jednání o dohodě o vině a trestu	20
3.3. Poškozený při jednání o dohodě o vině a trestu	24
3.4. Obsah dohody o vině a trestu.....	25
3.5. Postup po sjednání dohody o vině a trestu	29
3.6. Sjednání dohody o vině a trestu po zahájení hlavního líčení	30
3.7. Rozhodování soudu o návrhu na schválení dohody o vině a trestu	31
4. Prohlášení viny	37
4.1. Prohlášení viny v jednání o dohodě o vině a trestu.....	37
4.2. Prohlášení viny po zahájení hlavního líčení	38
5. Srovnání se zahraniční právní úpravou: slovenská dohoda o vině a trestu	42
5.1. Dohoda o vině a trestu ve slovenském právním řádu	42
5.2. Řízení o dohodě o vině a trestu	42
5.3. Řízení před soudem.....	46
5.4. Komparace české a slovenské úpravy	48
Závěr	53
Seznam literatury.....	57
Resumé.....	61

Úvod

Dohoda o vině a trestu je v českém právním řádu relativně novým institutem. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ji neznal až do novely, která byla provedena zákonem č. 193/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Dohoda o vině a trestu tak je v českém trestním právu procesním něco málo přes deset let. Přestože zpočátku existovaly obavy, že se dohoda o vině a trestu do českého práva příliš nehodí, protože je typická spíše pro země s právním systémem common law, dohoda o vině a trestu se určitým způsobem začala využívat, o čemž svědčí následná úprava tohoto institutu provedená novelou č. 333/2020 Sb., která rozšířila použití dohody o vině a trestu a do určité míry zpřístupnila její využití.

Dohoda o vině a trestu je označována jako jeden z odklonů v trestním řízení, tedy alternativních postupů, kterým mohou postupovat strany zúčastněné v trestním řízení, které si tuto možnost vyberou jako určitou alternativu k tradičnímu trestnímu řízení. Kromě uvedené dohody o vině a trestu je odklonem v trestním řízení například i trestní příkaz nebo podmíněné zastavení trestního stíhání či podmíněné odložení podání návrhu na potrestání a další instituty trestního procesního práva.

Tato práce se soustředí na dohodu o vině a trestu, přičemž nejprve zasadí dohodu o vině a trestu do kontextu ostatních odklonů v trestním řízení a následně vytyčí historii a vývoj dohody o vině a trestu. Hlavní důraz je pak kladen na současnou právní úpravu, tedy zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění novely 333/2020 Sb.

Poslední část práce tvoří komparace dohody o vině a trestu podle české právní úpravy a obdobného institutu na Slovensku. Výsledkem komparace je následné zhodnocení pozitivních a negativních aspektů české právní úpravy a možná inspirace slovenskou úpravou.

Hlavní prameny, ze kterých práce vychází, je zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, v platném znění, dále zákony, které novelizovaly uvedený zákon, především tedy zák. č. 193/2012 Sb., který byl účinný v době od 1. 9. 2012 do 30. 9. 2020, a zák. č. 333/2020 Sb., který nabyl účinnosti 1. 10. 2020. Zároveň práce pracuje i se zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Pro analýzu slovenského institutu dohody o vině a trestu je užíván zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok, a zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon. Dále jsou využity důvodové zprávy ke konkrétním

zákonům a pro bližší vymezení procesního postupu státního zástupce v případě jednání o uzavření dohody o vině a trestu pak je využito Pokynů obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 9/2019 Sb. pokynů obecné povahy nejvyššího státního zástupce. Použita byla i relevantní judikatura.

Práce dále vychází z komentářové a další odborné literatury. Především čerpá z *Trestního řádu: komentáře* od P. Šámala z roku 2013, který vyšel v rámci edice Beckovy velké komentáře, *Trestní právo procesní* kolektivu autorů J. Fenyka, D. Císařové a T. Gřivny, které vyšlo v roce 2019 v nakladatelství Wolters Kluwer. Stranou pozornosti nezůstal ani *Trestní řád: komentář* A. Draštíka z roku 2017, který rovněž vydalo nakladatelství Wolters Kluwer.

Vzhledem ke skutečnosti, že odborné publikace a komentáře byly zpravidla zpracovávány před novelou trestního řádu, která byla provedena zákonem č. 333/2020 Sb., byly zároveň pro dokreslení současného stavu využity odborné články publikované v odborných časopisech. Jednalo se například o články v Bulletinu advokacie, Trestněprávní revue apod. Hojně byly využity i internetové zdroje, především pro analýzu současného stavu slovenského institutu dohody o vině a trestu, ale i pro analýzu české dohody o vině a trestu.

Pokud není v práci uvedeno jinak, jsou všech zákony citovány v platném znění. Pokud se jedná o starší znění zákona, je tato skutečnost v textu nebo v poznámce uvedena s informací, o jaké znění právního předpisu se jedná, resp. k jakému datu nabyl a pozbyl konkrétní právní předpis účinnosti.

1. Odklony v trestním řízení

1.1. Obecně k odklonům

Na úvod této kapitoly je třeba vysvětlit, co jsou odklony v trestním řízení. Odborná literatura řadí odklony v trestním řízení mezi určité procesní alternativy, nicméně toto označení se v zákoně č. 141/1961 Sb., trestní řád, v platném znění (dále jen „TrŘ“), nevyskytuje.¹ Odklony v trestním řízení je možné vymezit jako určité alternativní způsoby řešení v trestním řízení ke klasickému trestnímu řízení, ve kterém probíhá hlavní líčení a je zakončeno vyhlášením rozsudku.²

Není to ovšem tak, že by odklonem byl myšlen „*prostředek netrestní*“ nebo prostředek, u kterého by absentovala úloha trestu. „*Vyřízení věci odklonem, i když nebude spojený s trestem (odsouzením pachatele), bude plnit většinou jeho funkci...I v případě vyřízení věci odklonem bude zpravidla jeho cílem dosažení ekvivalence, resp. napravení spáchané křivdy.*“³ Samozřejmě dalším cílem odklonů je pak zefektivnění trestního řízení, a potažmo tedy justice.

Právní teorie zpravidla rozlišuje několik typů odklonů – prostý odklon, podmíněné upuštění od trestního stíhání a odklon se společenskou intervencí.⁴ V případě prostého odklonu je upuštěno od trestního stíhání a v trestním řízení se dál nepokračuje. V případě podmíněného opuštění od trestního stíhání zde nedochází k úplnému zastavení trestního stíhání, ale pouze podmíněnému. Tedy existuje zde určitá podmínka, přičemž opuštění od trestního stíhání je pouze zastaveno a v případě nesplnění podmínky je v něm možno opět pokračovat. Do této kategorie patří podmíněné zastavení trestního stíhání podle § 307 TrŘ nebo podmíněné odložení podání návrhu na potrestání podle § 179g a násl. TrŘ.

V případě odklonů se společenskou intervencí je možné rozeznat několik typů těchto odklonů, mezi které je možné zmínit odklony v důsledku prosazení zásady oportunity a reparačního procesu, odklony v důsledku zásady oportunity

---

¹ ZŮBEK, Jan. *Odklony v trestním řízení*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-245-2, s. 23.

² KELLY, Karolina. Odklony v trestním právu jakožto alternativní způsoby řešení trestních věcí (14. 2. 2022). *Epravo* [online]. Dostupné z WWW: <https://www.epravo.cz/top/clanky/odklony-v-trestnim-pravu-jakozto-alternativni-zpusoby-reseni-trestnich-veci-114251.html>.

³ ZŮBEK, Jan. *Odklony v trestním řízení*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-245-2, s. 23.

⁴ SUCHÝ, Oldřich. Odklon v trestním řízení. In: *Právník*, 1991, roč. 130, č. 3, s. 251 a násl.

a spolupráce s orgány činnými v trestním řízení a odklony v důsledku vědomého vzdání se práva na rovnost zbraní spravedlivého procesu apod.⁵

Změny trestní politiky, jak uvádí Šámal, Říha a Strycha,⁶ současně vedly k reformě sankčních systémů, což se začalo projevovat na poli trestního práva hmotného tak, že se začaly zavádět alternativní tresty, které byly zakotvovány do trestního zákona, tedy po roce 1990 do zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, a následně do zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku (dále jen „TrZ“). Současně se alternativy trestní politiky projevily i v procesní rovině, tedy alternativními způsoby řešení standardního trestního řízení, které je zakončeno rozsudkem.

V souvislosti s alternativními tresty je občas zmiňována tzv. restorativní justice, což je označení pro přístup, který se dává do protikladu s dříve pojímaným způsobem retributivní justice, jejímž hlavním úkolem bylo potrestat pachatele. Restorativní justice si pak klade za cíl nápravu pachatele a současně také obnovení společenských vztahů, které byly jednáním pachatele narušeny, případně snaha obnovit narušený vztah mezi pachatelem a obětí. Součástí uvedené restorativní justice jsou právě odklony, ať už v oblasti hmotného nebo procesního trestního práva.

V současné době v TrŘ je několik typů odklonů: dohoda o vině a trestu, trestní příkaz, podmíněné zastavení trestního stíhání a podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, narovnání či odstoupení od trestního stíhání v řízení ve věcech mládeže.

1.2. Trestní příkaz

Trestní příkaz je dle statistik nejužívanějším odklonem, a „*dokonce je tímto způsobem dlouhodobě vyřizována většina všech trestních věcí (trestním příkazem bylo v letech 2012 až 2016 vyřizováno mezi polovinou a dvěma třetinami všech trestních věcí jednotlivých osob, což je v absolutních číslech cca 44 až 60 tisíc případů ročně)*“.⁷ Zároveň je trestní příkaz i jedním z nejstarších odklonů, který je v české, resp. československé justiční praxi používán. Po zakotvení v období první republiky je možné zmínit přítomnost tohoto institutu v zákoně č. 150/1969 Sb.,

⁵ ZŮBEK, Jan. *Odklony v trestním řízení*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-245-2, s. 34.

⁶ ŠÁMAL, Pavel, Říha, Jiří, STRACHY, Jan. Odklony v justiční praxi – 1. část. In: *Trestněprávní revue* 9/2019, s. 177 a násl.

⁷ ŠÁMAL, Pavel, Říha, Jiří, STRYCHA, Jan. Odklony v justiční praxi – 1. část. In: *Trestněprávní revue* 9/2019, s. 177 a násl.

o přečinech, který platil 20 let, než byl označen jako protiprávní, bránící právu obžalovaného na obhajobu. Nicméně trestní příkaz byl zaveden přímo do TrŘ⁸ novelou č. 292/1993 Sb. K úpravám trestního příkazu pak došlo novelami TrŘ v roce 2001 a 2009.⁹

Trestní příkaz je jako odklon trestního řízení zakotven v § 314e TrŘ, přičemž základní pravidlo pro jeho vydání je zakotveno v § 314e odst. 1 TrŘ. Tímto pravidlem je, že *„skutkový stav je spolehlivě prokázán opatřenými důkazy“*. Zároveň podle uvedeného ustanovení je možné vydat trestní příkaz bez projednání věci v hlavním líčení. Je tedy nutné, aby bylo postaveno najisto, že o skutkovém stavu nejsou pochybnosti, a tedy, že se skutek stal tak, jak dokazují potřebné důkazy. Nespolehlivě prokázaný skutkový stav může spočívat v tom, že se například v některých okolnostech rozchází výpovědi svědků, nebo výpovědi svědků a výpověď obviněného apod.

Současně není možné trestní příkaz vydat podle § 314e odst. 7 TrŘ, a to v následujících případech:

- a) *„v řízení proti osobě, jejíž svéprávnost je omezena,*
- b) *jestliže má být rozhodováno o ochranném opatření,*
- c) *jestliže má být uložen souhrnný trest nebo společný trest a předchozí trest byl uložen rozsudkem.“*

Zákon současně staví, že trestní příkaz vydá samosoudce. Je tedy možné trestní příkaz vydat pouze v takových případech, kdy rozhoduje samosoudce. Jedná se o případy, které stanoví § 314a odst. 1 TrZ, tedy o případy řízení o trestných činech, *„na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let.“* Jako příklad je možné uvést řízení o následujících trestných činech, ve kterých může rozhodovat samosoudce – je to např. těžké ublížení na zdraví z nedbalosti (podle § 147 odst. 1 TrZ), neposkytnutí pomoci (podle § 147 odst. 1 TrZ) nebo podvod (podle § 209 odst. 1 TrZ).

Trestním příkazem může soud upustit od potrestání podle § 314e odst. 6 písm. c) TrŘ, podmíněně upustit od potrestání s dohledem nebo *„upustit od uložení souhrnného trestu (§ 44 trestního zákoníku), a to i v případě, byl-li*

---

⁸ V tomto případě se jedná o znění účinné do 31. 12. 1993.

⁹ VANTUCH, Pavel. *Obhajoba obviněného*. 3. doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-321-9, s. 573.

předchozí trest uložen rozsudkem.“ Trestním příkazem pak samosoudce podle § 314e odst. 2 písm. a) – j) TrŘ může uložit:

- a) *„trest odnětí svobody do jednoho roku s podmíněným odkladem výkonu,*
- b) *domácí vězení do jednoho roku,*
- c) *trest obecně prospěšných prací,*
- d) *trest zákazu činnosti až na pět let,*
- e) *trest zákazu držení a chovu zvířat,*
- f) *peněžitý trest,*
- g) *trest propadnutí věci,*
- h) *vyhoštění do pěti let,*
- i) *zákaz pobytu do pěti let,*
- j) *trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce do pěti let.*“

Výčet, který obsahuje uvedené ustanovení je výčtem taxativním. Není tedy možné uložit jiný trest než takový, který stanoví výše uvedené ustanovení. Většinu uvedených trestů je možné uložit fyzické osobě, přičemž pokud jde o právnické osoby, trestní příkaz jako možný odklon je. Nicméně, jak poukazují někteří odborníci, *„používat v trestním řízení vedeném proti právnické osobě institut trestního příkazu lze pouze omezeně.“*¹⁰ U právnické osoby je tak možné použít trestní příkaz jako odklon pouze v okamžiku, kdy je možné udělit peněžitý trest.

1.3. Podmíněné zastavení trestního stíhání a podmíněné odložení podání návrhu na potrestání

Kromě trestního příkazu, jako alternativního odklonu, zná TrŘ ještě další způsoby odklonů, mezi které je možné zařadit i podmíněné zastavení trestního stíhání a podmíněné odložení návrhu na potrestání, přičemž druhý případ se uplatní ve zkráceném přípravném řízení.

Podmíněné zastavení trestního stíhání je vymezeno v § 307–308 TrŘ, které vymezují hlavní předpoklady, kdy je možné tohoto institutu využít. Prvním předpokladem je skutečnost, že se jedná o přečin. Přečiny jsou podle § 14 TrZ, *„všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let“*. Dalším předpokladem pro využití tohoto odklonu je souhlas obviněného. V případě, že jsou

---

¹⁰ KOCINA, Jan. Odklony v trestním řízení proti právnickým osobám. In: *Bulletin advokacie* 4/2022, s. 15 an.

splněny obě uvedené podmínky, může soud (v přípravném řízení to může učinit státní zástupce) zastavit trestní stíhání. Nicméně podle § 307 odst. 1 TrŘ jsou vymezeny další podmínky, za kterých se toto může stát.

První z nich je skutečnost, že se obviněný k činu doznal, v případě, že byla jeho činem způsobena škoda, tuto škodu nahradil, nebo vydal bezdůvodné obohacení, které činem získal „nebo s poškozeným o jeho vydání uzavřel dohodu, anebo učinil jiná vhodná opatření k jeho vydání, a vzhledem k osobě obviněného, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu lze důvodně takové rozhodnutí považovat za dostačující.“¹¹

Na tomto místě je důležité konstatovat, že podmínky pro podmíněné zastavení trestního stíhání jsou stanoveny i podmínky pro podmíněné odložení podání návrhu na potrestání. Oba instituty se ale liší v tom, že „namísto podání návrhu na potrestání může státní zástupce rozhodnout o tom, že se takový návrh podmíněně odkládá. Tento krok tak zůstává v jeho režii.“¹²

1.4. Narovnání

Pokud jde o narovnání, jako odklon trestního řízení, je zakotven v § 309 – 314 TrŘ. Podobně, jako výše uvedené instituty, i narovnání se uplatňuje v případě, že se jedná o přečin a je možné ho uplatnit se souhlasem obviněného. Pokud jsou obě podmínky splněny, může v přípravném řízení státní zástupce rozhodnout o schválení narovnání, čímž zastaví trestní stíhání. Toto se může stát za následujících podmínek:

- a) „prohlásí, že spáchal skutek, pro který je stíhán, a nejsou důvodné pochybnosti o tom, že jeho prohlášení bylo učiněno svobodně, vážně a určitě,
- b) uhradí poškozenému škodu způsobenou přečinem nebo učiní potřebné úkony k její úhradě, případně jinak odčiní újmu vzniklou přečinem,
- c) vydá bezdůvodné obohacení získané přečinem nebo učiní jiná vhodná opatření k jeho vydání, a
- d) složí na účet soudu nebo v přípravném řízení na účet státního zastupitelství peněžitou částku určenou státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti

¹¹ Podle § 307 odst. 1 písm. c) TrŘ.

¹² KELLY, Karolina. Odklony v trestním právu jakožto alternativní způsoby řešení trestních věcí (14. 2. 2022). *Epravo* [online]. Dostupné z WWW: <https://www.epravo.cz/top/clanky/odklony-v-trestnim-pravu-jakozto-alternativni-zpusoby-reseni-trestnich-veci-114251.html>.

podle zvláštního právního předpisu, a tato částka není zřejmě nepřiměřená závažnosti přečinu, a považuje-li takový způsob vyřízení věci za dostačující vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného činu, k míře, jakou byl přečinem dotčen veřejný zájem, k osobě obviněného a jeho osobním a majetkovým poměrům.“

V případě narovnání, pokud jsou splněny podmínky stanovené zákonem, nastupují účinky takřka ihned a věc je vyřešena s konečnou platností. Z toho důvodu se zdá být tento odklon trestního řízení podobně jako dohoda o vině a trestu efektivnější než výše zmíněné způsoby odklonu.

2. Historický exkurz

2.1. Zavedení dohody o vině a trestu do českého právního řádu

Dohoda o vině a trestu, jako institut trestního práva procesního je v českém právním řádu relativně novým institutem. Přes počáteční námitky některých odborníků, že dohoda o vině a trestu je vhodná a použitelná pouze pro země jako jsou Spojené státy americké nebo Velká Británie, tedy země, které nespádají do okruhu kontinentálního systému práva, se následně ozývaly i hlasy, že dohoda o vině a trestu je uplatňována i v některých zemích, kde je systém práva podobný jako v České republice, a naopak není tedy důvod tento institut do českého práva nezavést.

Nicméně po roce 2000 stále sílily hlasy, které poukazyvaly na to, že dohoda o vině a trestu je i v právních řádech kontinentálního právního systému, což vystihla i S. Brňáková a F. Korbel, kteří poukázali na skutečnost, že *„přestože obžalovací sporný proces common law je postaven na odlišných principech, nemělo by to automaticky znamenat, že některé jeho prvky či instituty nelze přejímat, zdokonalovat a zavádět. Smyslem je vytvořit moderní trestně procesní systém odpovídající současným poznatkům vědy i praxe, nikoli násilné přebírání a začleňování dohadovacího řízení (plea bargain), tak jak je uplatňováno v angloamerickém právním systému.“*¹³

Zároveň bylo poukazováno i na skutečnost, že v některých evropských zemích, jejichž právní systém je podobný českému právnímu systému, byla úspěšně dohoda o vině a trestu zavedena – např. Německo, Itálie, Španělsko, Polsko a na počátku roku 2006 byla zavedena i do trestního řádu slovenského. Ke slovenské úpravě je možné uvést, že zde byla dohoda o vině a trestu zakotvena do rekodifikace, která byla provedena zákonem č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok.¹⁴

O zavedení dohody o vině a trestu do TrŘ se začalo uvažovat již po roce 2000, nicméně k návrhu novely uvedeného právního předpisu se přistoupilo po roce 2005. V roce 2008 Poslanecká sněmovna projednávala vládní návrh zákona, který novelizoval TrŘ a současně zaváděl i nový institut, dohodu o vině a trestu.¹⁵ Nicméně tato novelizace Poslaneckou sněmovnou schválená nebyla, dá se

---

¹³ BRŇÁKOVÁ, Simona, KORBEL, František. Dohoda o vině a trestu. *Trestněprávní revue* 9/2008, s. 271 an.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ KRÁL, Vladimír. *Dohoda o vině a trestu v návrhu novelizace trestního řádu*. Právní rozhledy 20/2008, s. II.

předpokládat, že patrně proto, že v květnu 2010 se konaly volby do Poslanecké sněmovny, a byl tedy zpracován nový návrh novelizace.

Návrh novelizace TrŘ byl jako vládní návrh zákona předložen Poslanecké sněmovně v říjnu 2011 a rozeslán poslancům 20. října 2011.¹⁶ První čtení uvedeného zákona proběhlo 9. prosince 2011, kdy byl návrh přikázán k projednání ústavně právnímu výboru.¹⁷ Ústavně právní výbor následně doručil poslancům pozměňovací návrhy a novela prošla 13. března 2012 obecnou a podrobnou rozpravou. Třetí čtení zákona proběhlo 21. března 2012, kdy byl návrh zákona jako usnesení č. 1098 schválen. Není bez zajímavosti, že pro novelu TrŘ hlasovala většina poslanců z ODS, TOP-09 a Věcí veřejných, zatímco členové ČSSD a KSČM hlasovali proti. Návrh na novelu TrŘ tak byl přijat 100 hlasy ze 171 přítomných.¹⁸

Návrh zákona pak byl postoupen Senátu ČR, kde byl 26. dubna 2012 schválen. Dne 3. května byl návrh doručen prezidentu republiky Václavu Klausovi, který ho podepsal. Ve Sbírce zákonů byla novela TrŘ vyhlášena 12. června 2012 jako zákon č. 193/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).¹⁹

2.2. Důvod zavedení dohody o vině a trestu do českého práva

Tato novela TrŘ zavedla do českého právního řádu „*nový způsob alternativního způsobu vyřízení věci v trestním řízení*“,²⁰ kterým byla právě dohoda o vině a trestu. Podle Důvodové zprávy k zákonu č. 193/2012 Sb. byla dohoda o vině a trestu zavedena především z toho důvodu, aby obviněný mohl uplatnit své právo na rychlý a spravedlivý proces. Tedy právě možné urychlení trestního řízení v případě, že by byl institut dohody o vině a trestu využit, byl významným argumentem, který měl působit nejen ve prospěch obviněného, který by neprocházel zdlouhavým řízením v rámci hlavního líčení před soudem, ale také ve prospěch justice, která byla v té době zahlcená, a možnost rychlení soudního řízení by tuto přetíženost alespoň zčásti odstranily. Uvedený argument samozřejmě

---

¹⁶ Sněmovní tisk 510 (Novela z. – trestní řád) [online]. Dostupné z WWW: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=510>.

¹⁷ Usnesení Poslanecké sněmovny č. 898/2011 ze dne 9. prosince 2011.

¹⁸ 36. schůze, 138. hlasování, 21. března 2012, 12:06. Novela z. - trestní řád [online]. Dostupné z WWW: <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=55766>.

¹⁹ Sněmovní tisk 510 (Novela z. – trestní řád) [online]. Dostupné z WWW: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=510>.

²⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 193/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

zohledňoval nejen práva obviněného na rychlý proces, přičemž trestní řízení v některých případech mohlo a může trvat i několik let, ale zohledňoval zároveň, jak bylo naznačeno výše, i aspekt celostátní nebo celospolečenský, protože zrychlení některých trestních řízení pak následně mohla vést ke snížení nákladů na soudní řízení a zefektivnění a zlevnění justice.

Zavedení dohody o vině a trestu tedy kromě výše zmíněných argumentů bylo obhajováno pozitivní zkušeností některých evropských států s tímto institutem. Obdobně bylo pro tento institut argumentováno i v Důvodové zprávě, která navíc poukázala na skutečnost, že trestní řízení doznalo v posledních desíletích řadu změn, a to včetně pohledu na roli soudu, kdy se postupně odhlíží od pohledu „*soudního monopolu rozhodovat o nároku státu na potrestání pachatele*“²¹ a stále více se přihlíží k autonomii občana, což se podle Důvodové zprávy „*odráží i v rostoucím uplatňování dohádovacích institutů v procesním právu evropských zemí, jako např. v Polsku, ve Španělsku (tzv. *conformidad*), v Itálii (tzv. *patteggiamento*), v Německu nebo na Slovensku.*“²²

To, co měla přinést novela trestního řádu, byla skutečnost, že státní zástupce by mohl sjednat s obviněným během přípravného řízení dohodu o vině a trestu, která by následně byla předána soudu na schválení. V tomto ohledu je nutné zmínit i skutečnost, že český zákonodárce nemohl úplně pominout roli soudu v rámci institutu dohody o vině a trestu, a to z toho důvodu, že podle čl. 40 odst. 1 sdělení ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod („Listina základních práv a svobod“), (dále jen „LZPS“), „*jen soud rozhoduje o vině a trestu za trestné činy.*“ Tedy proto, aby se zákonodárce při konstrukci tohoto institutu nedopustil porušení ústavního pořádku, bylo nutné, aby poslední slovo v rozhodování měl soud, a bylo tak zachováno výše uvedené ustanovení LZPS.

2.3. Vymezení dohody o vině a trestu podle novely č. 193/2012 Sb.

Dohoda o vině a trestu jako nový institut zavedl zákon č. 193/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Dohoda o vině a trestu tedy zavedla možnost jednání mezi státním zástupcem a obviněným před zahájením hlavního líčení, přičemž v rámci tohoto jednání by obviněný prohlásil, že spáchal

²¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 193/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

²² Důvodová zpráva k zákonu č. 193/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

skutek, pro který je stíhán, a na základě tohoto prohlášení by s ním stání zástupce sjednal dohodu o vině a trestu. Tato novela TrŘ z roku 2012 uváděla, že dohodu o vině a trestu není možné sjednat u všech trestných činů. Zákaz se týkal především trestného činu zabití, trestného činu vraždy novorozence matkou a některých dalších trestných činů. Konkrétní vymezení obsahoval § 175a odst. 8 TrŘ ve znění zákona č. 193/2012 Sb., který obsahoval zákaz sjednání dohody o vině a trestu u zvláště závažného zločinu a v řízení proti uprchlému. V druhém případě je podmínka logická, neboť uprchlý nemůže sjednávat dohodu o vině a trestu, která je *de facto* dohodou mezi ním a státním zástupcem. V prvním případě pak zákon zakazoval sjednání dohody o vině a trestu v řízení o zvláště závažných zločinech.

K zvláště závažným zločinům je třeba uvést to, že TrZ rozděluje podle § 14 odst. 3 TrZ trestné činy na zvláště závažné zločiny, kterými jsou „*úmyslné trestné činy, za něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.*“²³ Dále taky v § 14 odst. 2 TrZ jsou vymezeny přečiny, kterými jsou nedbalostní trestné činy a takové úmyslné trestné činy, za které zákon stanoví trest nejvýše 5 let odnětí svobody. Uvedené platilo i v roce 2012, tedy v okamžiku, kdy novela TrŘ z roku 2012 zavedla dohodu o vině a trestu a určila, že není možné tuto dohodu sjednat v řízení o zvláště závažných zločinech, odkazovala právě na § 14 odst. 3 TrZ. Kromě výše uvedených trestných činů do tohoto okruhu patřila například vražda, její kvalifikované skutkové podstaty podle § 140 TrZ. Důvodová zpráva výše uvedený zákaz zdůvodňovala obdobnými ustanovení v zahraniční úpravě, např. ve slovenské a polské úpravě.²⁴

Hlavní podstatou nově zavedeného institutu, kterou si ostatně dohoda o vině a trestu zachovala dodnes, je skutečnost, že obviněný prohlásí, že prohlásí, že spáchal skutek, pro který je stíhán, a na základě toho je dojednána se státním zástupcem dohoda o vině a trestu. Hlavní myšlenkou tohoto nastavení je profit na obou stranách, tedy jak na straně obviněného, tak na straně státního zástupce. Zatímco státnímu zástupci je ušetřen proces dokazování v rámci trestního řízení a obviněný souhlasí s prohlášením viny z trestného činu, který je uveden v obžalobě, obviněnému je pak zpravidla na základě tohoto přístupu stanoven trest,

---

²³ Podle § 14 odst. 3 TrZ.

²⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 193/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

který se pohybuje v nižších relacích trestu, který mu může být za jeho trestný čin uložen.

Na druhou stranu je to ovšem zároveň i určité riziko pro obviněného, který se připraví o standardní cestu celého procesního postupu, tedy řízení před soudem, ze kterého by za určitých okolností mohl vyjít například i s tím, že by byl zproštěn viny. Tedy v okamžiku, kdy obviněný přizná vinu a je sjednána dohoda o vině a trestu, kterou soud schválí, je zároveň i stanoven trest a není zde možnost, jaká je v případě řízení před soudem, kdy je trestní řízení ukončeno prohlášením nevinu.

Současně je třeba pozastavit se i nad rolí soudu, protože už novela TrŘ z roku 2012 poukazovala na skutečnost, že role soudu nespočívá pouze v pasivním schválení dohody o vině a trestu, protože „*soud není návrhem na schválení dohody o vině a trestu zcela vázán, může jej odmítnout ze závažných procesních důvodů nebo může dohodu neschválit z důvodu její zřejmé nepřiměřenosti (právní kvalifikace, trest) nebo nesprávnosti (náhrada škody), a vrátit věc usnesením do přípravného řízení.*“²⁵ Nicméně pokud tomu nebrání výše uvedené aspekty, dohoda o vině a trestu je soudem schválená, soud do této dohody uvede výrok.

Po zavedení dohody o vině a trestu do českého právního řádu, tedy od nabytí účinnosti novely TrŘ, konkrétně 1. září 2012, nebyl tento institut příliš využíván. Jak uvedl J. Kučera²⁶, ze statistik Ministerstva spravedlnosti byla od ledna do konce září roku 2020 před okresními soudy schválena ve 104 případech, v roce 2019 se jednalo o 130 případů, v roce 2018 o 76 případů. Tento nárůst je samozřejmě možné vysvětlit tím, že pro prosazení tohoto institutu bylo třeba zavedení určité praxe, snahu o využití nových přístupů ze strany státních zástupců, soudců apod. Současně nárůst dohod byl způsobem i vydáním *Memoranda o součinnosti*²⁷ mezi Nejvyšším státním zastupitelstvím a Českou advokátní komorou, jehož cílem bylo zlepšení vzájemné komunikace mezi státním zastupitelstvím a obhájci v oblasti využívání odklonů v trestním řízení a při uzavírání dohod o vině a trestu.²⁸

---

²⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 193/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

²⁶ KUČERA, Jakub. Novelizace dohody o vině a trestu a její možné dopady. *Trestněprávní revue* 2/2021, s. 71.

²⁷ Memorandum o součinnosti [online]. Dostupné z WWW: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/01/MEMORANDUM_NSZ_CAK.pdf.

²⁸ Preambule Memoranda o součinnosti. Memorandum o součinnosti [online]. Dostupné z WWW: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/01/MEMORANDUM_NSZ_CAK.pdf.

2.4. Změna dohody o vině a trestu novelou zák. č. 333/2020 Sb.

Změnu do nového institutu dohody o vině a trestu pak měla přinést novela TrŘ provedená zákonem č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony. TrŘ ve znění výše uvedené novely je platné dodnes. Touto změnou měly být odstraněny některé překážky, které podle mínění některých odborníků bránily většímu využívání dohod o vině a trestu.

Hlavní změnu, kterou výše uvedená novela přinesla bylo odstranění nutné obhajoby, což byla skutečnost, která byla kritizována odbornou veřejností jako faktor, pro který nebyl institut dohody o vině a trestu příliš využíván. Jinými slovy podle původního znění „*dohodu o vině a trestu sjednává státní zástupce s obviněným za přítomnosti advokáta*“.²⁹ Takto stanovená podmínka uzavření dohody o vině a trestu předpokládala účast advokáta při uzavírání této dohody, což znamenalo, že obviněný musel mít pro sjednání dohody o vině a trestu advokáta, a to i v případech, kdy by před soudem zastoupen advokátem být nemusel.

Ustanovení § 36 TrŘ, které vymezuje případy nutné obhajoby, tedy případy, kdy je nutné, aby obviněný byl zastoupen advokátem, stanoví, že je tak tomu v situaci, kdy je obviněný v přípravném řízení ve „*vazbě, výkonu trestu odnětí svobody, ve výkonu ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody nebo na pozorování v zdravotním ústavu*“³⁰ nebo v případě, že je omezený na svéprávnosti nebo v případě, pokud se jedná o řízení proti uprchlému. Nutnost mít obhájce se zároveň vztahuje na případy, kdy tak rozhodne soud nebo na případy, kdy jde o řízení o trestném činu, „*na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje pět let.*“³¹ Současně podle § 36 odst. 4 „*obviněný musí mít obhájce též*

- a) *v hlavním líčení konaném proti zadrženému, nebo*
- b) *v řízení, v němž se rozhoduje o uložení nebo změně zabezpečovací detence nebo o uložení nebo změně ochranného léčení, s výjimkou ochranného léčení protialkoholního.*“

---

²⁹ Podle § 175a odst. 3 TrŘ ve znění zákona č. 193/2012 Sb.

³⁰ Podle § 36 odst. 1 písm. a) TrŘ.

³¹ Podle § 36 odst. 3 TrŘ.

V ostatních jiných než výše uvedených případech, obviněný nemusel mít obhájce, což podle předchozí právní úpravy znamenalo, že v případě sjednání dohody o vině a trestu musel být obhájce přítomen. Tato skutečnost pak představovala určitou komplikaci při vlastní realizaci sjednávání dohod o vině a trestu, a proto byla ze zákona vypuštěna. Na druhou stranu, jak dovedil např. J. Kučera, tato změna dopadla především na méně závažné trestné činy, kdy ovšem dohodě o vině a trestu konkurují jiné odklony trestního řízení (trestní příkaz apod.).³²

Přestože jednání o dohodě o vině a trestu již nespadá do oblasti nutné obhajoby, je otázkou, zda to skutečně má dopad na počet sjednaných dohod o vině a trestu. Vzhledem ke skutečnosti, že státní zástupce má i nadále povinnost objasnit skutkový stav a v případech, které nespadají do případů nutné obhajoby, je otázka, zda nebude pro státního zástupce efektivnější věc vyřešit trestním příkazem.³³

Druhou významnou změnou, která byla zavedena novelou TrŘ, jež byla provedena zákonem č. 333/2020 Sb., bylo zrušení omezení, za které trestné činy je možné sjednat dohodu o vině a trestu, tedy z § 175a odst. 8 TrŘ ve znění novely č. 193/2012 Sb., bylo odstraněno, že dohodu o vině a trestu nelze sjednat v řízení o zvláště závažném zločinu. Po odstranění tohoto omezení je možné sjednat dohodu o vině a trestu v jakémkoliv trestním řízení s výjimkou v řízení proti uprchlému, kde to z logiky věci není možné.

Další změnou, kterou novela z roku 2020 přinesla, je prolomení možnosti uzavřít dohodu o vině a trestu pouze v rámci přípravného řízení. V případě, že předseda senátu považuje za vhodné uzavření dohody o vině a trestu, může obžalovaného o tomto poučit a zároveň ho poučí o možných důsledcích. Toto nebylo před účinností TrŘ ve znění zákona č. 333/2020 Sb. možné, protože dohoda o vině a trestu mohla být uzavřena pouze v rámci přípravného řízení.

Jako poslední je možné zmínit změnu, která dovoluje v případech, kdy soud neschválí dohodu o vině a trestu, státnímu zástupci sdělit důvody neschválení a na základě této informace následně mohou státní zástupce a obviněný předložit ihned

---

³² KUČERA, Jakub. Novelizace dohody o vině a trestu a její možné dopady. *Trestněprávní revue* 2/2021, s. 71.

³³ MULÁK, Jiří, PROVAZNÍK, Jan. Praktické dopady novely trestního řádu provedené zákonem č. 333/2020 Sb., In: *Bulletin advokacie* 1-2/2022, s. 11.

novou dohodu o vině a trestu znovu, upravenou o případné nesrovnalosti nebo s opravenými chybami.³⁴

---

³⁴ KUČERA, Jakub. Novelizace dohody o vině a trestu a její možné dopady. *Trestněprávní revue* 2/2021, s. 71.

3. Současná právní úprava

3.1. Předpoklady pro zahájení jednání o dohodě o vině a trestu

Dohoda o vině a trestu, která byla inkorporována, jak bylo uvedeno výše, do českého právního řádu novelou TrŘ, jež byla provedena zák. č. 333/2020 Sb. Z hlediska systematiky byla zařazena do oddílu šestého, hlavy desáté, části druhé, která upravuje průběh přípravného řízení, což vyplývalo z původní premisy, že dohodu o vině a trestu je možné sjednat v této fázi řízení. Řízení o schválení dohody o vině a trestu (§ 314o – 314s TrŘ) je zařazeno do hlavy dvacáté (zvláštní způsoby řízení), části třetí, která upravuje řízení před soudem.

Hlavní otázkou, kterou je nutné na začátku této kapitoly zodpovědět, je, za jakých okolností je možné uzavřít dohodu o vině a trestu, tedy jaké jsou předpoklady pro její uzavření. Prvním předpokladem je samozřejmě zahájení činnosti orgánů činných v trestním řízení, nicméně nejčastěji k jednání o uzavření dohody o vině a trestu dochází v přípravném řízení.³⁵

Předpoklady pro uzavření dohody o vině a trestu jsou zakotveny v § 175a odst. 1 TrŘ, který stanoví, že je možné zahájit jednání o uzavření dohody o vině a trestu v případě, kdy „výsledky vyšetřování dostatečně prokazují závěr, že se skutek stal, že tento skutek je trestným činem a že jej spáchal obviněný.“³⁶ V tomto ustanovení je tedy možné vidět zakotvení několika zásadních předpokladů pro zahájení jednání o dohodě o vině a trestu mezi státním zástupcem a obviněným.

Prvním předpokladem je, že výsledky vyšetřování ukazují na to, že se skutek stal, ale nejen to, tyto výsledky podle znění uvedeného ustanovení musí „dostatečně prokazovat“, že se skutek stal. Tedy není možné jednat o uzavření dohody o vině a trestu v okamžiku, kdy není zcela jisté, že se skutek stal nebo existují pochybnosti, zda se stal tak, jak zatím ukazuje vyšetřování. Současně musí být naplněna podmínka, že se jedná o trestný čin. Tato podmínka je daná obecně pro trestní řízení, neboť v okamžiku, kdy by se nejednalo o trestný čin, ale například pouze o přestupek, řešil by se tento v rámci přestupkového řízení, nikoliv v rámci trestního řízení, a tedy uzavření dohody o vině a trestu by nebylo možné, a dokonce ani samotné pokračování v trestním stíhání by muselo být zastaveno.

---

³⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. Edice velké komentáře*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck 2013. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2269.

³⁶ Podle § 175a odst. 1 TrŘ.

Posledním důležitým předpokladem pro zahájení jednání o dohodě o vině a trestu je, že musí existovat určitá míra pravděpodobnosti, že skutek spáchal obviněný. Na tomto místě je ovšem nutné zmínit zásadu presumpce neviny, která je vyjádřena v § 2 odst. 2 TrŘ a v čl. 40 odst. 2 LZPS, a spočívá v tom, že „každý, proti němuž je vedeno trestní řízení je považován za nevinného, pokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu nebyla jeho vina vyslovena.“ Zároveň platí, že „nedokázaná vina má týž význam jako dokázaná nevina.“³⁷ Samozřejmě se dá předpokládat, že čím pravděpodobnost prokázání viny před soudem poroste, tím více bude na straně obviněného ochota ke sjednání dohody o vině a trestu. Obviněný má samozřejmě možnost dohodu o vině a trestu odmítnout, nicméně v případech, kdy je téměř jisté, že soud následně jeho vinu prokáže, riskuje skutečnost, že mu soud následně vyměří vyšší trest, než by získal při sjednání dohody o vině a trestu.

Předpokladem pro jednání o dohodě o vině a trestu je jednání státního zástupce, který podle § 175a odst. 1 TrŘ zahajuje celé jednání o dohodě o vině a trestu. Zákon současně stanoví, že tak může učinit, jak na návrh obviněného, tak i bez jeho návrhu. Takto stanovené podmínky zahájení jednání o dohodě o vině a trestu jsou logické především z toho důvodu, že dávají možnost iniciativy samotnému obviněnému (tedy obviněný si zváží okolnosti případu a svého postavení a buď sám, nebo na radu svého obhájce vyhodnotí, že uzavření dohody o vině a trestu je pro něj výhodnější než nejisté trestní řízení před soudem), případně je iniciativa svěřena i státnímu zástupci, který může posoudit všechny okolnosti případu a v situacích, kdy obviněný neví o možnosti jednání o dohodě o vině a trestu ho na tuto skutečnost upozornit. Zároveň má státní zástupce možnost, v případě, že obviněný navrhne zahájit jednání o dohodě o vině a trestu, posoudit a může ho vyhodnotit jako nedůvodný.³⁸ V takovém případě pak o této skutečnosti vyrozumí obviněného, případně v situaci, kdy má obviněný obhájce, vyrozumí státní zástupce nejen samotného obviněného, ale i jeho obhájce.

Na tomto místě je důležité zmínit, že je nutné, aby obviněný o možnosti iniciovat zahájení jednání o dohodě o vině a trestu věděl, což se dá předpokládat v případech, kdy je obviněný zastoupen obhájcem a obhájce shledá jako vhodné

---

³⁷ FENYK, Jaroslav, Dagmar CÍSAŘOVÁ a Tomáš GRIVNA. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0, s. 107.

³⁸ Podle § 175a odst. 1 TrŘ.

zahájit jednání o dohodě o vině a trestu. Nicméně v případech, že obviněný obhájce nemá, nemusí a zpravidla zřejmě také není si vědom této možnosti. Proto má již policejní orgán poučovací povinnost vůči obviněnému. Podle § 91 odst. 1 TrŘ „*je-li vedeno řízení pro trestný čin, u něhož lze sjednat dohodu o vině a trestu, musí být obviněný v rámci poučení upozorněn také na skutečnost, že v přípravném řízení může se státním zástupcem sjednat dohodu o vině a trestu, kterou schvaluje soud.*“ Kromě samotného faktu, že je možné jednat o dohodě o vině a trestu, musí být obviněný podle § 91 odst. 1 TrŘ poučen také o důsledcích uzavření dohody o vině a trestu, což zahrnuje skutečnost, že obviněnému musí být sděleno, že se vlastně vzdá možnosti projednat věc v hlavním líčení, stejně jako možnosti podání odvolání proti rozsudku, kterým byla schválena dohoda o vině a trestu, se kterou souhlasil apod. Zároveň by měl policejní orgán obviněnému sdělit, že podmínkou takové dohody je jeho prohlášení, že skutek spáchal, přičemž je nutné, aby neexistovaly důvodné pochybnosti o tomto prohlášení.

Otázka neexistence důvodných pochybností je v případě jednání o dohodě o vině a trestu zásadní. Souvisí jednak s právem obviněného na spravedlivý proces, což je zakotveno v čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Jak zdůraznil Nejvyšší soud: „*Orgány činné v trestním řízení by v žádném případě neměly rezignovat na zjištění skutečného stavu věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, a to ani, pokud by se na tom strany shodly. Nelze akceptovat cokoliv za nesporné skutečnosti, příp. za prohlášení viny či v rámci dohody o vině a trestu, a to jen proto, že mezi stranami existuje na tom konsenzus, ač je zřejmé, že to neodpovídá pravdě.*“³⁹

Dále je třeba zmínit ještě jeden předpoklad pro zahájení jednání o dohodě o vině a trestu, a to je skutečnost, že je sjednání takové dohody přípustné. Zákon vymezuje případ, kdy nemůže být dohoda o vině a trestu sjednána, a tím je podle § 175a odst. 8 TrŘ řízení proti uprchlému. Jak bylo uvedeno výše, dřívější právní úprava vylučovala sjednání dohody o vině a trestu ještě v případech trestního řízení o zvláště závažném zločinu, nicméně tato podmínka je z hlediska současné právní úpravy již nerelevantní. Nicméně je možné vymezit ještě jednu situaci, ve které není možné sjednat dohodu o vině a trestu, a tou je řízení ve věcech mladistvých, a

---

³⁹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 5 Tdo 888/2021-1733 ze dne 25.8.2021.

to podle § 63 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, v platném znění (dále jen „ZSM“).

Pokud jde o trestní řízení proti mladistvým, je třeba konstatovat, že nemožnost sjednání dohody o vině a trestu v tomto řízení vysvětluje zákonodárce následujícím způsobem: „*U mladistvých pachatelů, kteří dosud nedovršili 18 let věku, je zapotřebí upřednostnit výchovný vliv řízení na mladistvého a uvážlivý výběr vhodného opatření specializovaným soudcem nad rychlostí řízení, je třeba vyloučit možnost sjednání dohody o vině a trestu v řízení ve věcech mladistvých. Tím není dotčeno ustanovení § 73 zákona o soudnictví ve věcech mládeže. Zároveň se navrhuje omezit případy, kdy nelze vydat v řízení proti mladistvému trestní příkaz – není důvodu, proč by nemohl být vydáván trestní příkaz v případě pachatelů, kteří v době jeho vydání již byli starší 18ti let.*“⁴⁰ Je otázkou, zda je takto možné vysvětlit nemožnost sjednání dohody o vině a trestu v případě mladistvého obviněného. S ohledem na skutečnost, že je to státní zástupce, který může zvážit nejen okolnosti skutku samotného, ale i osobnost pachatele, jeho psychickou vyspělost apod., nabízí se otázka, zda by nebylo vhodné umožnit sjednání dohody o vině a trestu i pro mladistvé obviněné v případě, že by to státní zástupce vyhodnotil v určité situaci jako vhodné.

Pokud zákonodárce hovoří o výchovném vlivu řízení na mladistvého, je možné argumentovat tím, že určitá část mladistvých i dospělých pachatelů, již jednou odsouzených, se dopouštějí recidivy, a to bez ohledu na skutečnost, zda byla jejich věc projednána v rámci hlavního líčení nebo bylo použito odklonu, např. dohody o vině a trestu.

Otázkou tak zůstává, proč omezovat možnosti státního zástupce a proč mu nesořít pravomoc rozhodovat i o tom, zda dojde k jednání o dohodě o vině a trestu, a to za účasti obhájce mladistvého a případně také, pokud by to bylo shledáno jako vhodné, i jeho zákonného zástupce.

3.2. Jednání o dohodě o vině a trestu

Jak bylo uvedeno výše, za splnění konkrétních zákonem stanovených podmínek, zahajuje jednání státní zástupce, ať už na návrh obviněného nebo z vlastní iniciativy. Z pohledu státního zástupce se jedná o neformální úkon,

---

⁴⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 193/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

příčemž státní zástupce jednání zahajuje tak, že k jednání obviněného předvolá. Předvolání, jak uvádí odborná literatura, je „výzva příslušného orgánu činného v trestním řízení, aby se obviněný z určitého procesního důvodu v určitý den a hodinu dostavil k tomuto orgánu.“⁴¹ Vzhledem ke skutečnosti, že i státní zástupce je orgán činný v trestním řízení má pravomoc předvolat obviněného. S předvoláním jsou spojena samozřejmě i určitá práva a povinnosti obviněného, např. nedbání uvedené výzvy ze strany obviněného může mít za následek použití jiného procesního prostředku (např. uložení pořádkové pokuty apod.). Toto předvolání je zpravidla písemné s doručuje se obviněnému do vlastních rukou, pokud je to v dané situaci možné (např. pokud obviněný není ve vazbě apod.).⁴²

Vzhledem ke skutečnosti, že dohoda o vině a trestu je zásadním institutem, na jehož základě pak soud o vině a trestu rozhodne, je logické, že jednání o ní musí probíhat za osobní účasti státního zástupce a obviněného, dále pak, pokud obviněný má obhájce, i za přítomnosti jeho obhájce. Není tedy možné jednat o uzavření dohody o vině a trestu písemně.

Z jednání o dohodě o vině a trestu se sepiše protokol, a to podle § 55 odst. 1 TrŘ, který stanoví, že „*nestanoví-li zákon jinak, o každém úkonu trestního řízení se sepiše protokol.*“ V souladu s tím je vyhotovení protokolu explicitně zmíněno i v čl. 61 odst. 8 pokynu obecné povahy č. 9/2019 Sb. pokynů obecné povahy nejvyššího státního zástupce (dále jen „pokyny č. 9/2019“), který stanoví, že „*o průběhu jednání o dohodě o vině a trestu vyhotoví státní zástupce protokol.*“⁴³ Zákon dává státnímu zástupci v tomto případě možnost sepsat protokol při úkonu nebo bezprostředně po něm a vymezuje základní náležitosti, které protokol musí obsahovat. Především se jedná o identifikaci státního zástupce, konkretizaci data a místa jednání o dohodě o vině a trestu, jména osob, které se jednání účastnily současně s identifikací jejich funkce, popis průběhu jednání, návrhy stran, udělené poučení (např. poučení týkající se ochranného opatření) a námítky stran (např. vyjádření nesouhlasu poškozeného s výší náhrady škody).⁴⁴

---

⁴¹ FENYK, Jaroslav, Dagmar CÍSAŘOVÁ a Tomáš GŘIVNA. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0, s. 270.

⁴² FENYK, Jaroslav, Dagmar CÍSAŘOVÁ a Tomáš GŘIVNA. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0, s. 270. .

⁴³ Pokyn obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 9/2019 Sbírkou pokynů obecné povahy nejvyššího státního zástupce [online]. Dostupné z WWW: <https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2021/07/9-2019-UZ.pdf>.

⁴⁴ Podle § 55 odst. 1 písm. a) – f) TrŘ.

V případě, že nedošlo při jednání k uzavření dohody o vině a trestu má státní zástupce povinnost podle § 175a odst. 7 TrŘ uvést záznam o této skutečnosti do protokolu. Důležitost protokolu v případě nesjednání dohody o vině a trestu, ale i v případě shody státního zástupce a obviněného na jejím obsahu, je zřejmá, neboť je v něm možné uvést podmínky, za jakých byla či nebyla dohoda sjednána, a slouží následně pro kontrolu, zda nebylo porušeno právo obviněného na spravedlivý proces.⁴⁵

Pokud jde o samotné jednání o dohodě o vině a trestu v případě, že je jedním ze zúčastněných i obhájce obviněného, je třeba na tomto místě zmínit *Memorandum součinnosti mezi Nejvyšším státním zastupitelstvím a Českou advokátní komorou* (dále jen „*Memorandum*“), jehož účelem je zlepšit komunikaci mezi státními zastupiteli a obhájci, zejména v oblasti trestního řízení.⁴⁶ Podle čl. 1 odst. i. Memoranda je nutné, aby docházelo ke spolupráci mezi státním zástupcem a obhájcem především, pokud jde o možné odklony v trestním řízení, konkrétně také o dohodu o vině a trestu. Podle čl. 1 odst. ii Memoranda: „*Strany Memoranda, vědomy si požadavků na rychlost trestního řízení, včetně řízení přípravného, při šetření práv obviněného a poškozeného považují odklony a institut dohody o vině a trestu za účinný prostředek nápravy vztahů mezi obviněným a poškozeným, jejichž využívání nebo uzavírání se zavazují do budoucna zintenzivnit.*“

Dle čl. 2 Memoranda má být komunikace mezi obhájcem a státním zástupcem možná a především žádoucí, což o to více platí u jednání o dohodě o vině a trestu. Zároveň Memorandum stanoví určité zásady pro tuto komunikaci, mezi které patří například zachování profesní etiky, respektování zásad trestního řízení, zachování důvěrnosti apod.⁴⁷

Pokud jde o samotné jednání o dohodě o vině a trestu, ať už probíhá i za přítomnosti obhájce, či pouze za přítomnosti státního zástupce a obviněného, je

---

⁴⁵ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2290.

⁴⁶ MEMORANDUM O SOUČINNOSTI mezi Nejvyšším státním zastupitelstvím, zastoupeným JUDr. Pavlem Zemanem, nejvyšším státním zástupcem, a Českou advokátní komorou, zastoupenou JUDr. Vladimírem Jirouskem, předsedou České advokátní komory. In: Česká advokátní komora [online], [cit. 20. 3. 2023]. Dostupní z WWW: <https://www.cak.cz/assets/memorandum-o-soucinnosti.pdf>.

⁴⁷ MEMORANDUM O SOUČINNOSTI mezi Nejvyšším státním zastupitelstvím, zastoupeným JUDr. Pavlem Zemanem, nejvyšším státním zástupcem, a Českou advokátní komorou, zastoupenou JUDr. Vladimírem Jirouskem, předsedou České advokátní komory. In: Česká advokátní komora [online], [cit. 20. 3. 2023]. Dostupní z WWW: <https://www.cak.cz/assets/memorandum-o-soucinnosti.pdf>.

možné ho zahájit kdykoliv, přestože dříve se zpravidla uvádělo, že zahájení tohoto jednání je možné až po provedení všech důkazů, kdy tedy mohly výsledky vyšetřování dostatečně prokázat, že se jedná o trestný čin a spáchal ho obviněný.⁴⁸ Nicméně někteří státní zástupci navrhovali obviněným, aby jednali o možnosti uzavřít dohodu o vině a trestu ještě během vyšetřování, což řada odborníků shledává jako problematické.⁴⁹

K výše uvedenému je možné nicméně konstatovat, že vzhledem ke skutečnosti, že dohoda o vině a trestu má za cíl celý průběh trestního řízení zjednodušit a zkrátit, je otázkou, zda je žádoucí požadovat, aby nejprve byly provedeny všechny důkazy a následně až potom bylo zahájeno jednání o dohodě o vině a trestu. Je samozřejmě možné představit si případy, kdy je vhodné pro účely vyšetřování provést všechny důkazy, protože je nutné, aby byla splněna podmínka, aby bylo postaveno na jisto, že skutek spáchal obviněný, resp. neexistovaly o tom důvodné pochybnosti. Pokud jde o problematiku postavení obviněného a zachování jeho práv, je možné konstatovat, že obviněný na počátku vyšetřování a jednání o uzavření dohody o vině a trestu souhlasit nemusí, nicméně může následně toto jednání ještě v průběhu fáze vyšetřování navrhnout.

Dále například P. Vantuch poukázal na skutečnost, že podle § 175a odst. 1 TrŘ je možné zahájit jednání o dohodě o vině a trestu, „*jestliže výsledky vyšetřování dostatečně prokazují závěr, že se skutek stal...*“ Podle P. Vantucha je celý problém zahájení jednání o dohodě o vině a trestu spočívá v tom, že obviněný a jeho obhájce nemají znalosti o obsahu vyšetřovacího spisu, protože mají pouze ty informace, které policejní orgán uvedl do usnesení o zahájení trestního stíhání. Tedy „*obhajoba na počátku vyšetřování nezná výsledky postupu před zahájením trestního stíhání, ty zjistí jen v případě, kdy obhájci, příp. obviněnému je umožněno nahlédnout do spisu.*“⁵⁰ Na samém počátku vyšetřování tak nemůže obviněný souhlasit s jednáním o dohodě o vině a trestu a P. Vantuch k tomu, zdůrazňuje, že mnohdy je zde snaha policejního orgánu nebo státního zástupce přimět obviněného k prohlášení, že

---

⁴⁸ VANTUCH, Pavel. *Trestní řízení z pohledu obhajoby*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Praktická knihovna (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-457-5, s. 477.

⁴⁹ VANTUCH, Pavel. Lze uzavírat dohody o vině a trestu na počátku vyšetřování? In: *Bulletin advokacie* 1-2/2023, s. 23 a násl.

⁵⁰ VANTUCH, Pavel. Lze uzavírat dohody o vině a trestu na počátku vyšetřování? In: *Bulletin advokacie* 1-2/2023, s. 23 a násl.

skutek spáchal, např. i proto, že není dostatek důkazů proto, aby byla podána žaloba nebo i z jiných důvodů, které často nejsou ve prospěch obviněného.

Hlavní problém, který v této souvislosti P. Vantuch vidí, je nemožnost nahlédnout do spisu na počátku vyšetřování ze strany obviněného a jeho obhájce, pokud nějakého má. Pokud by tato možnost byla, byla by určitá diskvalifikace obviněného a jeho obhájce v případě jednání o dohodě o vině a trestu odstraněna a bylo by možné uvažovat, o tom, že jednání o dohodě o vině a trestu je možné vést i na počátku vyšetřování.⁵¹

3.3. Poškozený při jednání o dohodě o vině a trestu

V jednání má určitou roli i poškozený, což je možné vyvodit ze znění ustanovení § 175a odst. 2 TrŘ. Podle uvedeného ustanovení „*o době a místu jednání vyrozumí obhájce obviněného a poškozeného, který výslovně neprohlásil, že se vzdává procesních práv, které mu zákon jako poškozenému přiznává.*“ Poškozený má z hlediska trestního řízení postavení procesní strany a je jím osoba, které bylo spácháním trestného činu, ze kterého je viněn obviněný, ublíženo na zdraví nebo jí byla způsobena majetková škody, případně nemajetková újma. Zároveň se může jednat i o osobu, na jejíž úkor se obviněný obohatil.⁵² Nicméně poškozený je zákonem vymezen i negativně, a to v § 43 odst. 2 TrŘ, kdy poškozeným není ten, „*kdo se sice cítí být trestným činem morálně nebo jinak poškozen, avšak vzniklá újma není způsobena zaviněním pachatele nebo její vznik není v příčinné souvislosti s trestným činem.*“

Vzhledem ke skutečnosti, že je poškozený v trestním řízení procesní stranou a současně vzhledem k tomu, že v případě jednání o dohodě o vině a trestu je dohoda o vině a trestu po schválení soudem ultimátním rozhodnutím, přiznává zákon poškozenému možnost se tohoto jednání účastnit.

Zároveň vzhledem ke skutečnosti, že jednání o sjednání dohody o vině a trestu může být jedinou možností pro poškozeného, kdy může uplatnit svá práva, klade zákon důraz na osobu státního zástupce, který má povinnost poškozeného o jeho právech poučit. Toto je zakotveno v § 175a odst. 2 TrŘ, podle kterého státní zástupce „*poškozeného zároveň upozorní na možnost uplatnit nejpozději při prvním*

---

⁵¹ VANTUCH, Pavel. Lze uzavírat dohody o vině a trestu na počátku vyšetřování? In: *Bulletin advokacie* 1-2/2023, s. 23 a násl.

⁵² FENYK, Jaroslav, Dagmar CÍSAŘOVÁ a Tomáš GRIVNA. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0, s. 214.

jednání o dohodě o vině a trestu nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích, jež mu byla trestným činem způsobena, nebo na vydání bezdůvodného obohacení, které bylo na jeho úkor získáno.“ V tomto případě je explicitně zmíněno, že poškozený musí uplatnit nejpozději při prvním jednání nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy, které mu byly trestným činem způsobeny.

Majetkovou škodou je podle § 2894 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v platném znění (dále jen „OZ“), újma na jmění, která měla za následek, že došlo ke snížení hodnoty jmění poškozeného. Tato škoda je zpravidla nahrazována uvedením věci do předešlého stavu, tedy do stavu, v jakém byly před spácháním trestného činu. Pokud není toto možné, je možné požadovat podle § 2951 odst. 1 OZ peněžitou náhradu.

Nemajetková újma může spočívat v poškození dobré pověsti, lidské důstojnosti apod. Nahrazuje se podle § 2951 odst. 2 OZ tzv. přiměřeným zadostiučiněním, a to v penězích.

Samozřejmě v případě, že je poškozený osobou nezletilou nebo osobou, jejíž svéprávnost je omezená, vystupuje za něj u procesních úkonů jeho zákonný zástupce nebo opatrovník.

Zákon stanoví, že státní zástupce musí dbát na práva poškozeného. Tedy v případě, že je přítomný u jednání o dohodě o vině a trestu, může se vyjádřit k výši náhrady a jejímu způsobu. Poškozený se sice může vzdát svých procesních práv, a to podle § 43 odst. 5 TrŘ, nicméně pokud tak neučiní, předvolá ho státní zástupce k jednání o dohodě o vině a trestu. V případě, že se poškozený nedostaví, nemůže státní zástupce sjednat s obviněným dohodu o vině a trestu. Toto by bylo možné pouze v případě, že by poškozený uplatnil svůj nárok již dříve nebo prohlásil, že svůj nárok uplatňovat nebude.⁵³

3.4. Obsah dohody o vině a trestu

Obsahové náležitosti dohody o vině a trestu jsou zakotveny v § 175a odst. 6 TrŘ. V první řadě musí dohoda o vině trestu obsahovat označení státního zástupce, dále pak identifikaci obviněného a poškozeného, pokud je to pro sjednání dohody o vině a trestu relevantní. Jsou samozřejmě případy, kdy osoba poškozeného bude při jednání dohody o vině a trestu absentovat, a to z toho důvodu, že například taková osoba vůbec neexistuje, nebo v případě, že se vzdala svých

---

⁵³ Podle § 175a odst. 5 TrŘ.

procesních práv. Současně zákon stanoví, že identifikace poškozeného je nutná v případě, „*byl-li přítomen sjednávání dohody o vině a trestu a souhlasí-li s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení.*“⁵⁴

Výše uvedené osoby je možné označit jako strany dohody o vině a trestu. Povinné dvě strany, jak vyplývá z výše uvedeného, jsou státní zástupce a obviněný, poškozený stranou být může, ale také nemusí. Nebude stranou v případech, které jsou zmíněny výše, ale nebude stranou dohody ani v případě, pokud by „*sice byl přítomen sjednání dohody o vině a trestu, ale s jejím zněním ve výrocích, jež se ho dotýkají, by nesouhlasil.*“⁵⁵ V tomto případě je respektována vůle poškozeného se na dohodě o vině a trestu nepodílet v případě, že s ní nesouhlasí. Poškozený má totiž právo během jednání o dohodě o vině a trestu se vyjádřit k rozsahu a způsobu náhrady škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení.⁵⁶ Pokud se poškozený neúčastní dohody, ale uplatňuje nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, za poškozeného během jednání vystupuje státní zástupce, což je nutné v identifikaci stran v dohodě o vině a trestu uvést.⁵⁷

Dalším bezesporu podstatným údajem, který je nutné do dohody o vině a trestu zaznamenat, je datum, kdy byla sepsána a místo, kde k tomuto sepsání došlo.⁵⁸ Pokud jde o místo, může jím být místo prvního jednání, neboť je možné, že ke sjednání dohody o vině a trestu dojde na tomto prvním jednání. Případně může k sepsání dohody o vině a trestu dojít na druhém nebo na některém z dalších jednáních. Může jít o státní zastupitelství, místo v prostorách policejního orgánu, věznice apod.

Další důležitou skutečností, kterou je nutné do dohody o vině a trestu uvést, je popis skutku, pro který je dotýčný, jenž byl obviněn, stíhán. Tato podmínka se může zdát logická, nicméně je zásadní, aby v dohodě o vině a trestu byla dodržena totožnost skutku – tedy, aby skutek, o kterém obviněný učiní prohlášení, že jej

---

⁵⁴ Podle § 175a odst. 6 písm. a) TrŘ.

⁵⁵ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2286.

⁵⁶ Podle § 175a odst. 5 TrŘ.

⁵⁷ HÁJEK, Tomáš. Dohoda o vině a trestu z pohledu poškozeného (16. 3. 2018). In: *Epravo* [online]. Dostupné z WWW: <https://www.epravo.cz/top/clanky/dohoda-o-vine-a-trestu-z-pohledu-poskozeneho-107180.html>.

⁵⁸ Podle § 175a odst. 6 písm. b) TrŘ.

spáchal, byl totožný se skutkem, který je uveden v žalobním návrhu. Samozřejmě na tomto místě se nabízí otázka, jak a zda vůbec je možné řešit situaci, kdy obviněný prohlásí, že ze skutků, ze kterých je viněn, spáchal pouze některé, případně pouze jeden. Podle komentářové literatury v případě, že je obviněný stíhán pro více skutků, může prohlášení, že skutek nebo skutky spáchal uvést pouze pro jeden nebo více, ale ne pro všechny skutky, a „záležit pak bude na postoji státního zástupce a jeho ochotě za takové situace na sjednání dohody o vině a trestu přistoupit.“⁵⁹

Zákon současně stanoví, že je důležité do dohody uvést místo, kde se skutek stal, dále čas a samozřejmě pak i způsob jeho spáchání.⁶⁰ Popis skutku do detailů totiž jednak postaví na jisto, zda-li skutek je tím, se kterým obviněný souhlasí, že ho spáchal. Tedy přesný popis skutku dává jednak obviněnému jistotu, že souhlasí, že spáchal konkrétní skutek (do detailu popsany) a souhlasí i s jeho popisem. Současně přesný popis skutku je zásadní i z toho pohledu, že je postaveno na jisto, že je skutek trestným činem. Zároveň podle zákona je přesný popis skutku zásadní i z toho pohledu, „aby nemohl být zaměněn s jiným skutkem.“⁶¹

Dále je nutné, aby dohoda o vině a trestu obsahovala označení skutku, pro který je obviněný stíhán a pro který prohlásil, že jej spáchal, jako trestného činu, „a to jeho zákonným pojmenováním, uvedením příslušného ustanovení zákona a všech zákonných znaků včetně těch, které odůvodňují určitou trestní sazbu.“⁶² Tedy jinými slovy je možné konstatovat, že je v dohodě o vině a trestu nutná právní kvalifikace tohoto skutku. Na rozdíl od situace, která je např. v USA, v České republice nemůže státní zástupce měnit právní kvalifikaci tohoto skutku na základě jednání s obviněným, aby mu tak zajistil mírnější trest.⁶³

Další podstatnou náležitostí dohody o vině a trestu je samo prohlášení obviněného, že skutek spáchal. Tedy na základě formulace v § 175a odst. 6 písm. e) TrŘ není pro sjednání dohody o vině a trestu nutné, aby obviněný přiznal vinu. Tedy se doznal ke všem znakům skutkové podstaty trestného činu, ze kterého je

---

⁵⁹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd.* V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2286.

⁶⁰ Podle § 175a odst. 6 písm. c) TrŘ.

⁶¹ Podle § 175a odst. 6 písm. c) TrŘ.

⁶² Podle § 175a odst. 6 písm. d) TrŘ.

⁶³ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd.* V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2286.

obviněn, ale stačí, když prohlásí, že spáchal skutek, pro který je stíhán (o prohlášení viny viz kapitolu 4).

Další podstatnou náležitostí dohody o vině a trestu je zákonem stanovený požadavek, aby v dohodě o vině a trestu byl uveden trest, který musí být současně velmi přesně vymezen: a to včetně jeho druhu, výměry a samozřejmě způsobu výkonu. Dále také v případě, že je to relevantní, i délka zkušební doby. Smysl institutu dohody o vině a trestu spočívá především v tom, že v případě, že je jednání o této dohodě úspěšné, tedy skončí jejím uzavřením, je fakt, že obviněný prohlásil, že skutek spáchal, vnímáno pozitivně, a trest, který státní zástupce navrhne, se bude pohybovat spíše u dolní hranice rozsahu, který stanoví zákon. V případě, že obviněný je stíhán pro přečin, lituje svého činu a „*projevuje účinnou snahu po nápravě*“⁶⁴, může státní zástupce dokonce využít institutu upuštění od potrestání. V případě výměry trestu ukládá nicméně § 175a odst. 6 písm. f) TrŘ státnímu zástupci povinnost, aby zohlednil skutečnost, zda obviněný daným činem získal nebo se snažil získat majetkový prospěch.

V rámci dohody o vině a trestu je možné stanovit i ochranné opatření⁶⁵, přičemž takovým ochranným opatřením může být:

- a) „*ochranné léčení,*
- b) *zabezpečovací detence,*
- c) *zabrání věci,*
- d) *zabrání části majetku a*
- e) *ochranná výchova.*“⁶⁶

Na druhou stranu je ale třeba zdůraznit, že ochranné opatření součástí dohody o vině a trestu být nemusí. Tato skutečnost nebrání vlastnímu sjednání dohody o vině a trestu, přičemž v případě, že státní zástupce je o nutnosti uložení ochranného opatření přesvědčen, „*upozorní obviněného na možnost postupu podle § 178 odst. 2.*“⁶⁷ Ochranné opatření pak na základě uvedeného ustanovení může být uloženo soudem.

Nicméně problematika ochranného opatření může přinést ještě jednu situaci, a to tu, že státní zástupce v době jednání o dohodě o vině a trestu neshledal

---

⁶⁴ Podle § 46 odst. 1 TrZ.

⁶⁵ Podle § 175a odst. 6 písm. h) TrŘ.

⁶⁶ Podle § 98 odst. 1 TrZ.

⁶⁷ Podle § 175a odst. 4 TrŘ.

důvody pro uložení ochranného opatření, nicméně tyto důvody se vyskytly později. V takovém případě státní zástupce může podat návrh podle § 178 odst. 2 TrŘ, aniž by na tento postup měla vliv skutečnost, že o této možnosti obviněný nebyl poučen.

Dále je nutné, aby dohoda o vině a trestu obsahovala rozsah a způsob náhrady škody nebo nemajetkové újmy. Případně, pokud je to relevantní, tak také vydání bezdůvodného obohacení.⁶⁸ Samotné jednání o dohodě o vině a trestu předpokládá současně dohodu o právech poškozeného a způsobu nahrazení škody nebo nemajetkové újmy, která mu v souvislosti se spácháním skutku obviněným vznikla.

Jako poslední náležitost dohody o vině a trestu jsou podpisy všech přítomných osob, především všech stran, přičemž v každém případě zde bude podpis státního zástupce a obviněného. V případě, že obviněný má obhájce, pak i podpis obhájce, a pokud byl přítomen poškozený, pak nesmí ani jeho podpis na dohodě o vině a trestu absentovat. Nicméně poškozený může dohodu o vině a trestu nepodepsat v případě, že nesouhlasí s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy.

3.5. Postup po sjednání dohody o vině a trestu

V případě, že je mezi státním zástupcem a obviněným sjednána dohoda o vině a trestu, je nutné opis této dohody stranám doručit, resp. státní zástupce doručí opis této dohody jednak obviněnému, pokud má obviněný obhájce, pak i jeho obhájci, a v případě, že je to relevantní, tak i poškozenému, který uplatnil své nároky řádně a včas.⁶⁹ Z uvedeného by se mohlo zdát, že státní zástupce může dohodu o vině a trestu vyhotovit až po jednání, nicméně vzhledem ke skutečnosti, že dohoda musí obsahovat podpisy zúčastněných, bude muset být vyhotoven již v rámci jednání. Doručení se tedy zde bude realizovat formou doručení při úkonu.

Dohodu o vině a trestu následně musí schválit soud. Skutečnost, že sjednání a schválení dohody o vině a trestu není pouze v kompetenci státního zástupce, ale následně ji schvaluje soud, je v souladu s požadavkem, že soud rozhoduje o vině a trestu za trestné činy, jak bylo uvedeno výše.⁷⁰ Proto, aby soud mohl o dohodě

---

⁶⁸ Podle § 175a odst. 6 písm. g) TrŘ.

⁶⁹ Podle § 175a odst. 7 TrŘ.

⁷⁰ Podle čl. 90 ústavního zákona č. 1/1993 SB., Ústava ČR.

o vině a trestu rozhodnout, předkládá státní zástupce návrh na schválení dohody o vině a trestu podle § 175b TrŘ.

Náležitosti návrhu na schválení dohody o vině a trestu nejsou TrŘ konkrétně vymezeny. Nicméně podle čl. 62 odst. 3 pokynů č. 9/2019 Sb. je nutné, aby v tomto návrhu byly uvedeny náležitosti tak, aby soud mohl následně vydat odsuzující rozsudek. Zároveň podle čl. 63 odst. 4 pokynů č. 9/2019 Sb. může státní zástupce požádat soud, aby se mohl zúčastnit projednávání věci jako dozorový státní zástupce. Komentářová literatura dovozuje, že v případě náležitostí návrhu na schválení dohody o vině a trestu by se mělo postupovat analogicky s § 177 písm. a) TrŘ, tedy dohoda o vině a trestu by měla mít náležitosti žaloby.

Mezi tyto náležitosti patří především označení státního zástupce, den sepsání, identifikace obviněného, popis skutku, u kterého obviněný vyslovil, že ho spáchal, jeho právní kvalifikaci, návrh na uložení trestu, případně ochranného opatření a zdůvodnění tohoto návrhu.⁷¹

Zároveň podle § 175b odst. 2 TrŘ je nutné, aby návrh na schválení dohody o vině a trestu obsahoval tuto dohodu se všemi náležitostmi, které jsou zákonem pro dohodu o vině a trestu stanoveny. Dále zákon hovoří o dalších písemnostech, „*kteří mají význam pro soudní řízení a rozhodnutí.*“⁷² Jistě takovou písemností je i protokol, který musí státní zástupce o jednání o dohodě o vině a trestu vyhotovit, případně vyšetřovací spis.

3.6. Sjednání dohody o vině a trestu po zahájení hlavního líčení

Novelou TrŘ, která byla provedena zákonem č. 333/2020 Sb., bylo v rámci institutu dohody o vině a trestu umožněno, aby byla sjednána nejen v přípravném, ale i v hlavním líčení. V tomto případě je důraz kladen na předsedu senátu, který má vůči obžalovanému⁷³ poučovací povinnost. Nicméně zákon zároveň předsedovi senátu dává určitou možnost zvážení, tedy předseda senátu může a nemusí, a to vzhledem k okolnostem případu, poučit obžalovaného, že zde existuje možnost jednat o dohodě o vině a trestu. V případě, že předseda senátu shledá, že je v konkrétní situaci a za konkrétních okolností vhodné poučit o této možnosti obžalovaného, a následně ho poučí, poté je na obžalovaném, zda této možnosti

---

⁷¹ Podle § 177 písm. a) – e) TrŘ.

⁷² Podle § 175b odst. 2 TrŘ.

⁷³ Zde je nutné upozornit na terminologii, kdy obviněný je po nařízení hlavního líčení označován jako „obžalovaný“.

využije či nikoliv. Předseda senátu následně zjistí i stanovisko státního zástupce a poškozeného v případě, že jsou přítomni.⁷⁴

V případě, že státní zástupce i obžalovaný vyjádří souhlas ke sjednání dohody o vině a trestu, předseda senátu hlavní líčení odročí. Kromě předsedy senátu může podat návrh na sjednání dohody o vině a trestu i státní zástupce nebo obžalovaný po zahájení hlavního líčení. V případě, že se tak stane, předsedovi senátu nepřísluší rozhodovací pravomoc, a musí tedy návrhu státního zástupce nebo obžalovaného vyhovět.⁷⁵

V případě, že mezi státním zástupcem a obžalovaným dojde ke sjednání dohody o vině a trestu, a to za podmínek stanovených § 175a TrŘ, pokračuje se v hlavním líčení.⁷⁶ V rámci hlavního líčení pak státní zástupce přednese obsah sjednané dohody o vině a trestu a následně soudu navrhne, aby ji schválil. V případě, že ke sjednání dohody o vině a trestu nedošlo, pokračuje se v hlavním líčení. Takto se postupuje i v případě, že soud návrh na schválení dohody o vině a trestu neschválí.

3.7. Rozhodování soudu o návrhu na schválení dohody o vině a trestu

Předně je třeba konstatovat, že je to soud, který schvaluje návrh na schválení dohody o vině a trestu. V okamžiku, kdy soud obdrží návrh na schválení dohody o vině a trestu, předseda senátu, případně samosoudce⁷⁷, tento návrh přezkoumá.⁷⁸ Zároveň je třeba, aby společně s návrhem měl i spis, neboť zákon explicitně stanoví, že následně rozhoduje podle podaného návrhu, jeho obsahu a obsahu spisu.

Předseda senátu tak přezkoumává návrh na schválení dohody o vině a trestu z hlediska procesního, tedy soustředí se např. na skutečnost, zda nedošlo při jejím sjednávání k procesním vadám, ale zkoumá jí i z hlediska materiálního, kdy se musí zaměřit na skutečnost, zda je návrh na sjednání dohody o vině a trestu v souladu TrŘ, tedy zda se například nejedná o situaci, kdy dohodu o vině a trestu sjednat nelze (např. v řízení proti uprchlému nebo v případě mladistvého). Dále musí vyhodnotit, zda nedošlo k porušení práv obviněného (resp. obžalovaného⁷⁹), zda

---

⁷⁴ Podle § 206b odst. 1 TrŘ.

⁷⁵ Podle § 206b odst. 1 TrŘ.

⁷⁶ Podle § 206b odst. 3 TrŘ.

⁷⁷ Používání výrazu „*předseda senátu*“ v dalším textu zahrnuje zároveň i pojem „*samosoudce*“.

⁷⁸ Podle § 314o odst. 1 TrŘ.

⁷⁹ Postup, který je uveden dále platí pro veřejné zasedání v případě, že byla dohoda o vině a trestu sjednaná v přípravném řízení, i pro případ, kdy byla sjednána po zahájení hlavního líčení. Obviněný a obžalovaný jsou pro potřeby této kapitoly užívány *promiscue*.

bylo zachováno právo na obhajobu, zda je sjednaná dohoda o vině a trestu správná z hlediska zjištění skutkového stavu, ale také co se týká navrhovaného trestu, jeho výše apod.⁸⁰

Po přezkoumání dle výše uvedeného předseda senátu přistoupí k jedné z možností, kterou mu poskytuje § 314o odst. 1 písm. a) – c) TrŘ. Buď „*nařídí veřejné zasedání k rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu*“⁸¹, nebo rozhodne o odmítnutí tohoto návrhu, případně „*nařídí předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu*“⁸². První případ – tedy nařízení veřejného zasedání – je relevantní tehdy, kdy předseda senátu neshledal vady v návrhu a schválení dohody o vině a trestu, jinými slovy nejsou dány důvody pro odmítnutí tohoto návrhu. Vzhledem ke skutečnosti, že o návrhu na schválení dohody o vině a trestu se rozhoduje ve veřejném zasedání, je předseda senátu povinen v případě, že návrh není odmítnut nebo je nařízeno předběžné projednání návrhu, nařídit veřejné zasedání.

V případě, že předseda senátu dojde k názoru, že návrh na sjednání dohody o vině a trestu obsahuje závažné vady (procesní, materiální), případně je tato dohoda nesprávná nebo nepřiměřená „*z hlediska souladu se zjištěným skutkovým stavem nebo z hlediska druhu a výše navrženého trestu, případně ochranného opatření, nebo nesprávná z hlediska rozsahu a způsobu náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, anebo zjistí-li, že došlo k závažnému porušení práv obviněného při sjednávání dohody o vině a trestu*“⁸³ návrh na její sjednání odmítne. V takovém případě soud rozhoduje usnesením. V tomto usnesení podle § 314o odst. 2 TrŘ je nutné uvést konkrétní vady dohody o vině a trestu. Proti usnesení je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.⁸⁴

Zde ovšem dochází k určité problematické situaci, protože podle § 314r odst. 2 TrŘ stanoví, že v případě neschválení návrhu na sjednání dohody o vině a trestu je věc vrácena do přípravného řízení. Jak tedy postupovat v případě, kdy je dohoda o vině a trestu sjednaná až v hlavním líčení? O této skutečnosti rozhodoval i Nejvyšší soud.⁸⁵ Jednalo se o situaci, kdy v hlavním líčení byla sjednána dohoda

---

⁸⁰ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd.* V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 3633.

⁸¹ Podle § 314o odst. 1 písm. a) TrŘ.

⁸² Podle § 314o odst. 1 písm. c) TrŘ.

⁸³ Podle § 314r odst. 2 TrŘ.

⁸⁴ Podle § 314r odst. 2 TrŘ.

⁸⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2022, sp. zn. 5 Tz 32/2022.

o vině a trestu mezi státním zástupcem a obžalovaným, přičemž návrh této dohody nebyl soudem prvního stupně schválen a obžalovaný byl poučen o možnosti podat stížnost. Stížnostní soud se k této problematice ovšem postavil tak, že pro případy uzavírání dohody o vině a trestu v hlavním líčení není možné využít možnost opravného prostředku, protože tato možnost se vztahuje pouze na případy, kdy je dohoda o vině a trestu sjednaná v přípravném řízení.

Proti usnesení soudu ministr spravedlnosti podal stížnost pro porušení zákona. Nejvyšší soud ovšem dovodil, že v případě, že je dohoda o vině a trestu sjednávána až po zahájení hlavního líčení, není možné postupovat podle § 314r odst. 2 TrŘ, ale je nutné zohlednit § 206b odst. 4 TrŘ, který výslovně stanoví, že v případě, že ke sjednání dohody o vině a trestu nedošlo *„nebo soud dohodu o vině a trestu neschválí, pokračuje se v hlavním líčení na podkladě původní obžaloby. V dalším řízení se k sjednané dohodě o vině a trestu, včetně prohlášení viny obžalovaným učiněného pro účely jejího sjednání, nepřihlíží, ledaže obžalovaný požádá, aby takové prohlášení bylo posouzeno jako prohlášení viny.“*⁸⁶ Z uvedeného je tedy možné vyvodit, že stížností proti neschválení návrhu na sjednání dohody o vině a trestu je možné se bránit pouze v případě, že je dohoda o vině a trestu sjednána v přípravném řízení.

V případě, že není nařízeno veřejné zasedání ani není návrh dohody o vině a trestu zamítnut, je předsedou senátu nařízeno předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu. K tomuto předseda soudu přistoupí v případě, že věc patří do příslušnosti jiného soudu⁸⁷, má být postoupena jinému orgánu podle § 171 TrŘ⁸⁸ nebo jsou zde okolnosti, na jejichž základě by se mělo zastavit trestní stíhání, případně by mělo dojít k zastavení trestního stíhání nebo schválení narovnání.⁸⁹

Předběžné projednání se koná na rozdíl od rozhodování o návrhu na schválení dohody o vině a trestu v neveřejném zasedání,⁹⁰ nicméně předseda senátu může rozhodnout o tom, že se toto předběžné projednání návrhu bude konat ve veřejném zasedání.

---

⁸⁶ Podle § 205b odst. 4 TrŘ.

⁸⁷ Podle § 314p odst. 1 písm. a) TrŘ.

⁸⁸ Podle § 314p odst. 1 písm. b) TrŘ.

⁸⁹ Podle § 314p odst. 1 písm. c) TrŘ.

⁹⁰ Podle § 314p odst. 2 TrŘ.

Otázkou je, v jakých situacích pravděpodobně o veřejném zasedání předseda senátu rozhodne? Podle zákonného ustanovení o tom rozhodne v případě, kdy to považuje za potřebné. K neveřejnému zasedání bude docházet vždy, pokud nebude třeba provést nějaký důkaz (výslech obviněného apod.)⁹¹ a v zásadě vždy, pokud pro rozhodnutí soudu postačí spisový materiál.⁹²

Po předběžném projednání následně soud může návrh na schválení dohody o vině a trestu odmítnout pro procesní vady.⁹³ Dále soud může rozhodnout o předložení věci k rozhodnutí o příslušnosti soudu,⁹⁴ případně, pokud jsou k tomu důvody, postoupí věc jinému orgánu.⁹⁵ V této fázi může soud podle § 314o odst. 3 písm. c) TrŘ trestní stíhání zastavit, a to v případech, kdy je nepochybné, že se skutek, pro který se vede trestní stíhání, nestal, skutek není trestným činem, není prokázáno, že ho spáchal obviněný nebo v případě, že ho spáchal, nebyl příčetný, trestní stíhání je nepřípustné, popřípadě trestnost činu zanikla.⁹⁶ Soud v rámci předběžného projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu trestní stíhání může také přerušit. Důvody přerušování trestního stíhání jsou zakotveny v § 173 odst. 1 TrŘ, přičemž pouze některé budou pro předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu relevantní. Nerelevantní bude například důvod nepřítomnosti obviněného, která brání věc náležitě objasnit. Zároveň je třeba konstatovat, že důvody uvedené v § 173 TrŘ pro zastavení trestního stíhání posuzuje již státní zástupce v předchozích fázích řízení. Soud tedy v rámci předběžného projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu působí spíše jako jakási pojistka v případě, že by státní zástupce nerozhodl o zastavení trestního stíhání podle § 172 nebo podle § 173 TrŘ.

Zákon stanoví, že se o návrhu na schválení dohody o vině a trestu rozhoduje ve veřejném zasedání.⁹⁷ Průběh veřejného zasedání je zakotven v § 235 a násl. TrŘ, přičemž se na jeho průběh podle § 238 TrŘ užije přiměřeně ustanovení o hlavním líčení. K tomuto zasedání je předvolán i obviněný.⁹⁸ Veřejného zasedání se účastí

---

⁹¹ DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní řád: komentář*. II. díl. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-600-7, s. 818.

⁹² ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 3652–3653.

⁹³ Podle § 314p odst. 3 písm. f) TrŘ.

⁹⁴ Podle § 314p odst. 3 písm. a) TrŘ.

⁹⁵ Podle § 314p odst. 3 písm. b) TrŘ.

⁹⁶ Důvody pro zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1 TrŘ.

⁹⁷ Podle § 314q odst. 1 TrŘ.

⁹⁸ Podle § 314q odst. 1 TrŘ.

i státní zástupce, v případě, že má obviněný advokáta, potom se účastní i jeho advokát, a pokud je to relevantní, i poškozený, je to v případě, že se nevzdal svého práva. V případě, že má poškozený zmocněnce, je samozřejmě vyrozuměn i on.⁹⁹

Veřejné zasedání je řízeno předsedou senátu, nicméně v případě, že se nejedná o věc, která by byla rozhodována senátem, ale pouze samosoudcem, platí pro samosoudce obdobně. Po zahájení vyzve předseda senátu strany ke vstupu do jednací síně a sdělí, jaká věc bude v rámci veřejného zasedání projednávána.¹⁰⁰ Povinností předsedy senátu je zjistit, zda jsou osoby, které byly předvolány, přítomny, a je současně nutné ověřit jejich totožnost. Důležitým momentem je v případě, že se některá z osob, které byly předvolány, nedostavila, rozhodnout o skutečnosti, zda je možné konat toto veřejné zasedání i přes nepřítomnost této osoby. Jak uvádí odborná literatura, veřejné zasedání, na kterém je projednáván návrh na schválení dohody o vině a trestu, „není možno konat v nepřítomnosti obviněného, jeho obhájce a státního zástupce, je však možno konat veřejné zasedání v nepřítomnosti poškozeného nebo jeho zmocněnce.“¹⁰¹ V případě, že chybí některá z osob, bez jejíž přítomnosti se veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu konat nemůže, předseda senátu veřejné zasedání odročí.

Návrh na schválení dohody o vině a trestu přednáší po zahájení veřejného zasedání státní zástupce.¹⁰² Následně předseda senátu vyzve obviněného, aby se k uvedenému návrhu vyjádřil.¹⁰³ Náležitosti přednesení návrhu na schválení dohody o vině a trestu jsou obdobné jako náležitosti pro přednesení žaloby – tedy musí být zřejmé, o jaký skutek se jedná, jakého obviněného/obžalovaného se týká, jaký má být stanoven trest nebo ochranné opatření, případně v jaké výši má být stanovena náhrada škody.¹⁰⁴

Po přednesu státního zástupce je na obviněném, aby se ke skutečnostem vyjádřil.¹⁰⁵ Zákon konkrétně stanoví, k jakým skutečnostem by se měl především obviněný vyjádřit. V první řadě je důležité, aby bylo postaveno na jisto, že sjednané dohodě o vině a trestu rozumí, tedy chápe její obsah ve smyslu důsledků, které

---

⁹⁹ Podle § 314q odst. 1 TrŘ.

¹⁰⁰ Srov. úkony při zahájení hlavního líčení § 205 odst. 1 TrŘ.

¹⁰¹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 3669.

¹⁰² Podle § 314q odst. 2 TrŘ.

¹⁰³ Podle § 314q odst. 3 TrŘ.

¹⁰⁴ Podstatné náležitosti žaloby viz § 177 TrŘ.

¹⁰⁵ Podle § 314q odst. 3 TrŘ.

schválení dohody o vině a trestu soudem bude mít.¹⁰⁶ Současně je důležité, aby se obviněný vyjádřil k tomu, že rozumí, „*co tvoří podstatu skutku, který se mu klade za vinu*“¹⁰⁷, jaká je podle dohody o vině a trestu jeho právní kvalifikace a jaký trest je za tento trestný čin stanoven.

---

¹⁰⁶ Podle § 314q odst. 3 TrŘ.

¹⁰⁷ Podle § 314q odst. 3 písm. a) TrŘ.

4. Prohlášení viny

4.1. Prohlášení viny v jednání o dohodě o vině a trestu

Jednou ze základních podmínek pro sjednání dohody o vině a trestu je prohlášení viny obviněného. Podle § 175a odst. 7 TrŘ ovšem ke sjednání dohody o vině trestu dojít nemusí, přestože obviněný prohlásí, že skutek spáchal. Toto je možné vyvodit z věty druhé výše uvedeného ustanovení, která stanoví, že „*nedojde-li k dohodě o vině a trestu, provede o tom státní zástupce záznam do protokolu; v takovém případě se k prohlášení viny učiněnému obviněným v dalším řízení nepřihlíží.*“ Tedy zákonodárce v tomto případě myslel i na situaci, kdy se státní zástupce a obviněný nedohodnou na obsahu dohody o vině a trestu, případně se dohodnou, ale dohoda z nějakého důvodu schválená soudem není, a tedy trestní řízení pokračuje. V takovém případě o vině a trestu rozhodne soud. Pro takový případ zákon výslovně stanoví, že se k prohlášení viny obviněného nemá přihlížet.

Nicméně v případě, že je zahájeno jednání o sjednání dohody o vině a trestu, které se navíc již dostane do fáze, kdy obviněný prohlásil, že skutek, pro který je stíhán, spáchal, má obviněný zpravidla obavu, aby v případě, že toto jednání nevyústí ve sjednání dohody o vině a trestu, ale řízení bude pokračovat v hlavním líčení, nebylo na něj od počátku pohlíženo jako na vinného.¹⁰⁸ Přestože tedy zákon stanoví, že se k takovému prohlášení obviněného nepřihlíží, je tato problematika složitější.

Nejprve je třeba poukázat na rozdílnou formulaci v samotném TrŘ, tedy na skutečnost, že zatímco v § 175a odst. 7 TrŘ zákonodárce pracuje s pojmem „*prohlášení viny*“, v § 175a odst. 3 TrŘ je toto popsáno jako „*prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán*“. Je tedy na místě položit si otázku, zda použití jiného výrazu v odst. 3 a 7 má vliv na skutečnost, jak se následně bude pojímat prohlášení obviněného. Z jazykového hlediska je „*prohlášení viny*“ podle komentářové literatury „*úplné doznání k trestnému činu, a to jak pokud jde o všechny skutkové okolnosti včetně zavinění a protiprávnosti, tak pokud jde o jeho právní kvalifikaci (má tak závažnější důsledky)*“.¹⁰⁹ Tedy je možné vyvodit, že prohlášení viny bude komplexnější a bude zahrnovat i skutečnost, že „*obviněný spáchal skutek, pro který je stíhán.*“

¹⁰⁸ VANTUCH, Pavel. Lze prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán, posuzovat jako prohlášení viny? In: *Bulletin advokacie* 10/2022, s. 24 an.

¹⁰⁹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2291.

Nicméně někteří odborníci poukazují na skutečnost, že postoj k „prohlášení viny“ a prohlášení, že „spáchali skutek, pro který jsou stíháni“ vnímají obvinění různě a zpravidla jsou ochotni prohlásit, že spáchali skutek, pro který jsou stíháni, ale nechtějí učinit prohlášení viny. „Proto mnohý obviněný, který chtěl učinit „prohlášení, že spáchal skutek, pro který je stíhán“ (§ 175a odst. 3 tr. řádu), tak v praxi neučiní v obavě, že v případě neschválení dohody o vině a trestu by jeho prohlášení o spáchání skutku bylo posuzováno jako „prohlášení viny“ (§ 175a odst. 7 tr. řádu).“¹¹⁰ Z toho důvodu ovšem není následně možné sjednat dohodu se státním zástupcem.

Důvodem, proč jsou v obou odstavcích jiné pojmy spočívá v legislativním procesu přijímání novely zákona TrŘ, kdy v roce 2005 byla v návrhu této novely zakotvena podmínka pro schválení dohody o vině a trestu, která spočívala v prohlášení viny obviněným. Tento návrh ale nebyl přijat.

Nicméně na tomto místě je nutné současně zdůraznit, jak poukázal P. Vantuch,¹¹¹ že prohlášení viny není doznání. Tuto skutečnost je možné dovodit ze znění § 206a odst. 2 TrŘ, kdy obhájce se může za obžalovaného vyjádřit k obžalobě, „nemůže však za něj učinit doznání nebo prohlášení viny.“

4.2. Prohlášení viny po zahájení hlavního líčení

Prohlášení viny¹¹² jako takové je právo obžalovaného a zároveň je to institut, který se netýká pouze postupu, jež následně vyústí v uzavření dohody o vině a trestu. Podle Nejvyššího soudu „smyslu a účelu zakotvení institutu prohlášení viny odpovídá, aby obviněný prohlášení, že je vinný spácháním skutku anebo některého ze skutků uvedených v obžalobě a že souhlasí s právní kvalifikací takového skutku uvedenou v obžalobě... Nelze ale vyloučit prohlášení viny i kdykoliv v průběhu hlavního líčení, poněvadž žádné ustanovení trestního řádu nestanoví časový mezník, v němž je nutno takové prohlášení učinit. Je výlučně na soudu, aby s ohledem na okolnosti případu a vyjádření ostatních stran rozhodl

---

¹¹⁰ VANTUCH, Pavel. Lze prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán, posuzovat jako prohlášení viny? In: *Bulletin advokacie* 10/2022, s. 24 an.

¹¹¹ VANTUCH, Pavel. K dohodě o vině a trestu mezi obžalovaným a státním zástupcem po přednesení obžaloby (6. 5. 2021). In: *Advokátní deník* [online]. Dostupné z WWW: <https://advokatnidenik.cz/2021/05/06/k-dohode-o-vine-a-trestu-mezi-obzalovany-m-a-statnim-zastupcem-po-predneseni-obzaloby/>.

¹¹² Upraveno v § 206c TrŘ.

o tom, zda toto prohlášení viny obviněným přijímá, nebo zda prohlášení viny nepřijme.“¹¹³

V souvislosti s problematikou dohody o vině a trestu je nutné zmínit § 206c TrŘ, podle kterého *„pokud nedošlo k sjednání dohody o vině a trestu, může obžalovaný prohlásit, že je vinný spácháním skutku anebo některého ze skutků uvedených v obžalobě a že souhlasí s právní kvalifikací takového skutku uvedenou v obžalobě.“* V případě, že obžalovaný toto prohlášení učiní, soud rozhodne, zda takové prohlášení přijímá, a pokud ano, postupuje následně soud podle § 314q TrŘ, tedy je soudem rozhodováno ve veřejném zasedání o schválení dohody o vině a trestu.

Nicméně soud toto prohlášení také přijmout nemusí, a tedy mohou nastat dvě situace. Podle § 206s odst. 5 TrŘ *„soud prohlášení viny nepřijme, není-li v souladu se zjištěným skutkovým stavem nebo zjistí-li, že v předchozím řízení došlo k závažnému porušení práv obviněného.“* Tedy v tomto případě se jedná o situaci, kdy soud vyhodnotí, že prohlášení viny obžalovaným není v souladu se skutkovým stavem, nebo vyjde najevo, že došlo k porušení práv obviněného. V obou těchto případech soud musí nepřijmout prohlášení obžalovaného, jeho postup je obligatorní. Druhý případ pak podle § 206s odst. 5 věty druhé TrŘ spočívá v tom, že soud nemusí přijmout prohlášení obžalovaného, *„pokud takový postup nepovažuje za vhodný s ohledem na okolnosti případu a vyjádření ostatních stran.“* Tedy tento postup je fakultativní a záleží čistě na úvaze soudu.

V opačném případě, tedy pokud nejsou splněny podmínky pro obligatorní nepřijetí prohlášení viny obžalovaným, ani soud neshledá, že tento postup není vhodný, rozhodne o přijetí prohlášení viny obžalovaným. V takovém případě je předseda senátu podle § 206c odst. 3 TrŘ povinen zjistit stanovisko státního zástupce. Tento okamžik je bezesporu velmi důležitý, protože je vhodné zjistit, z jakých důvodů nebylo již před nařízením hlavního líčení zahájeno jednání o dohodě o vině a trestu, když následně soud došel k závěru, že by sjednána být mohla. Současně předseda soudu musí zjistit stanovisko i poškozeného a zúčastněné osoby, pokud jsou v hlavním líčení přítomni.

Zásadní v případě přijetí prohlášení viny soudem je skutečnost, že podle § 206c odst. 7 TrŘ nelze toto prohlášení odvolat a zároveň podle § 206c odst. 7 věta

---

¹¹³ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 8 Tdo 258/2021-1175 ze dne 28.4.2021.

druhá TrŘ „skutečnosti uvedené v prohlášení viny nelze napadat opravným prostředkem.“ K tomu je možné dodat, jak uvádí J. Mulák a J. Provažník, že „obě citovaná ustanovení tak jsou výjimkou z dvouinstančnosti trestního řízení, avšak plně v souladu s čl. 2 Protokolu č. 7 k Evropské úmluvě o lidských právech a s čl. 14 odst. 5 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech.“¹¹⁴

První a zásadní otázkou v případě uzavření dohody o vině a trestu spočívá v tom, ve kterých případech je možné, resp. vhodné, sjednat dohodu o vině a trestu ještě před hlavním líčením a ve kterých případech bude dohoda o vině a trestu sjednávána po zahájení hlavního líčení. V tomto bodě je možné vyjít z původní Důvodové zprávy¹¹⁵ k novele TrŘ, ve které bylo uvedeno, že „pokud by se obviněný se státním zástupcem zcela shodl na vině (v otázkách skutkových i právních), trestu a dalších výrocích, byla by sjednána dohody o vině a trestu. Pokud by se shodli jen na vině (v otázkách skutkových i právních), nikoli však na trestu a dalších výrocích, navrhuje se zavést institut prohlášení viny (další trestní řízení by se pak vedlo jen pro účely rozhodnutí o sankci). Poslední možností by bylo prohlášení některých skutečností za nesporné, pokud by se strany shodly (alespoň zčásti) na skutku, nikoli však již i na vině (rozpor by byl v určité části skutkového děje, popř. pouze v právní kvalifikaci jinak souhlasně prohlášených skutkových okolností). Takové jasné vymezení sporných otázek na počátku hlavního líčení povede k významnému usnadnění a urychlení jeho dalšího průběhu.“¹¹⁶

Prohlášení viny po začátku hlavního řízení, jak bylo uvedeno výše, je daleko komplexnější než prohlášení o tom, zda obviněný skutek spáchal, k čemuž dochází na počátku jednání o dohodě o vině a trestu v přípravném řízení. Prohlášení viny ovšem, jak dovozují někteří odborníci, má oproti dohodě o vině a trestu uzavřené

---

¹¹⁴ MULÁK, Jiří. PROVAŽNÍK, Jan. Praktické dopady novely trestního řádu provedené zákonem č. 333/2020 Sb. In: *Bulletin advokacie* 1-2 2022, s. 11 an.

¹¹⁵ Návrh poslanců Heleny Válkové, Marka Bendy, Jana Chvojky, Zdeňka Ondráčka, Marka Výborného, Tomáše Kohoutka a Dominika Feriho na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů. Tisk 466/0. Dostupné z WWW: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=161041>.

¹¹⁶ Návrh poslanců Heleny Válkové, Marka Bendy, Jana Chvojky, Zdeňka Ondráčka, Marka Výborného, Tomáše Kohoutka a Dominika Feriho na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů. Tisk 466/0. Dostupné z WWW: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=161041>.

v hlavním líčení, výhodu, zda se zde následně nemusí řešit problém, kdy a kde bude dohoda sjednána.¹¹⁷

---

¹¹⁷ SCHELLENG, Dalibor. Vybrané otázky institutu prohlášení viny v hlavním líčení. In: *Bulletin advokacie* 9/2022, s. 29 an.

5. Srovnání se zahraniční právní úpravou: slovenská dohoda o vině a trestu

5.1. Dohoda o vině a trestu ve slovenském právním řádu

V roce 2006 nabyl na Slovensku účinnosti zákon č. 301/2005 Z. z., trestného poriadku (dále jen „TP“), kterým došlo k rekodifikaci starší normy, tedy zákona č. 141/1961 Zb., o tresnom konaní súdnom (trestný poriadok). Pro úplnost je možné dodat, že v roce 2006 nabyl účinnosti i zákon č. 300/2005 Z. Z., trestný zákon (dále jen „TZ“), který nahradil zákon č. 140/1961 Zb., trestný zákon. Tak se Slovenská republika daleko dříve, než Česká republika dočkala rekodifikace trestních předpisů, a tedy trestního zákoníku i trestního řádu, zatímco v ČR proběhla pouze rekodifikace TrZ.

V rámci TP¹¹⁸ byl zaveden i institut dohody o vině a trestu, přičemž řízení o dohodě o vině a trestu je zakotveno v § 232 TP, tedy ve druhém dílu, třetí hlavy, která upravuje dozor a úkony prokurátora, a následně řízení před soudem je zakotveno v § 331 TP, které je zařazeno do sedmé hlavy upravující zvláštní způsoby řízení.

5.2. Řízení o dohodě o vině a trestu

Slovenská dohoda o vině a trestu patří mezi odklony v trestním řízení, přičemž představuje konsenzuální způsob vyřešení trestního řízení tak, že obviněný uzná svou vinu za spáchaný skutek a na tomto základě prokurátor vysloví souhlas s navrženým trestem.¹¹⁹

Podmínky, za kterých je možné sjednat dohodu o vině a trestu, stanoví § 232 odst. 1 TP, který stanoví, že je třeba, aby výsledky vyšetřování nebo zkráceného vyšetřování dostatečně odůvodňovaly závěr, že je skutek trestným činem, že jej spáchal obviněný, který se ke spáchání tohoto skutku přiznal. Je tedy nutné, aby bylo dostatečně prokázáno, že skutek, pro který je daná osoba obviněna, vykazuje znaky trestného činu stanoveného v zákoně, protože obdobně v ČR i na Slovensku platí, že pouze zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest nebo jinou újmu na právech je možné uložit za jeho spáchání.¹²⁰

---

¹¹⁸ V případě zmínění této zkratky je myšleno zákon č. 301/2005 Z. z., trestného poriadku, v platné znění, pokud v textu není uvedeno jinak.

¹¹⁹ ČELÁR, Maroš. Dohoda o vine a treste ako odklon trestného konania. In: *Projustice: Vědecko-odborný recenzovaný časopis pre právo a bezpečnostné vedy* (24. 10. 2022) [online], [cit. 19. 3. 2023]. Dostupné z WWW: <https://www.projustice.sk/trestne-pravo/dohoda-o-vine-a-treste-ako-odklon-trestneho-konania>.

¹²⁰ ČL. 49 ústavního zákona č. 460/1992Sb., Ústava Slovenskej republiky.

Tedy je třeba splnit podmínku, aby bylo dostatečně prokázáno, že je skutek trestným činem a zároveň neexistovaly – obdobně jako v České republice – důvodné pochybnosti, že jej spáchal obviněný. Následně je třeba, aby se obviněný ke spáchání tohoto činu přiznal. Dále § 232 odst. 1 TP stanoví, že je třeba, aby obviněný „uznal vinu a důkazy nasvědčující pravdivost jeho přiznání.“¹²¹ Za takových okolností, pokud jsou splněny výše uvedené podmínky, pak může prokurátor zahájit řízení o dohodě o vině a trestu. Učinit tak může na základě podnětu obviněného, nebo i bez něj, tedy podle vlastního uvážení.¹²²

V případě, že dojde k jednání, které TP označuje jako „řízení“ o dohodě o vině a trestu, účastní se ho prokurátor, obviněný a poškozený, který řádně a včas uplatnil nárok na náhradu škody.¹²³ O datu a místě konání řízení o dohodě o vině a trestu je uvědomen také obhájce obviněného, pokud obviněný má obhájce. V případě, že podle § 232 odst. 2 TP je obviněný mladistvý, má prokurátor povinnost postupovat přiměřeně podle ustanovení § 340 TP, který řeší trestní řízení proti mladistvým. Zároveň v případě mladistvého obviněného je zde určitá pojistka, a to, že není možné dohodu o vině a trestu mezi prokurátorem a mladistvým obviněným uzavřít v případě, že s ní nesouhlasí zákonný zástupce obviněného nebo jeho obhájce.¹²⁴

Prokurátorovi je pro řízení o dohodě o vině a trestu uložena povinnost dbát zájmu poškozeného.¹²⁵ Poškozený může být přítomen řízení o dohodě o vině a trestu a v takovém případě se vyjadřuje k rozsahu a způsobu náhrady škody.¹²⁶ Pokud se poškozený i přes to, že byl řádně předvolán, k řízení o dohodě o vině a trestu bez řádné omluvy nedostaví, je možné sjednat dohodu o vině a trestu i bez něj. Prokurátor tak může s obviněným dohodnout rozsah a způsob náhrady škody, a to až do výše uplatněného nároku.¹²⁷

V případě, že mezi prokurátorem a obviněným dojde k dohodě o vině a trestu, následně prokurátor na soud podá návrh na schválení dohody o vině a trestu. Dohodou o trestu se podle § 232 odst. 4 TP rozumí i dohoda o upuštění od potrestání a v případě mladistvého i podmíněčné upuštění od potrestání, včetně

---

¹²¹ Podle 232 odst. 1 TP.

¹²² Podle § 232 odst. 1 TP.

¹²³ Podle § 232 odst. 2 TP.

¹²⁴ Podle § 232 odst. 2 TP.

¹²⁵ Podle § 232 odst. 3 TP.

¹²⁶ Podle § 232 odst. 3 TP.

¹²⁷ Podle § 232 odst. 3 TP.

výchovných opatření. Pokud jde o nárok na náhradu škody, dohoda o vině a trestu může zahrnovat i dohodu o této skutečnosti, ale zároveň nemusí, a v takovém případě prokurátor na tuto skutečnost upozorní soud a navrhne, aby soud odkázal poškozeného na civilní proces.¹²⁸

V případě, že během jednání obviněný uzná vinu ze spáchání skutku v celém rozsahu, ale následně nedojde k dohodě o trestu, prokurátor podá žalobu s tím, že do ní uvede skutečnost, že obviněný doznal vinu a požádá soud, aby nařídil hlavní líčení a rozhodl o trestu.¹²⁹

Slovenská úprava v případě dohody o vině a trestu počítá i s variantou, že obviněný uzná vinu pouze zčásti. V takovém případě prokurátor podá žalobu, ve které uvede skutek, který je dáván obviněnému za vinu, jeho právní kvalifikaci a současně, v jakém rozsahu doznal obviněný vinu. Do obžaloby uvede i to, jaký je skutek, k jehož spáchání se obviněný nepřiznal, jeho právní kvalifikaci tak, aby soud v rámci hlavního líčení mohl rozhodnout o vině a následném trestu, který bude pachateli uložen.¹³⁰

Podle § 232 odst. 8 písm. a) TP musí dohoda o vině a trestu obsahovat označení účastníků této dohody, samozřejmě datum, místo a čas jejího sepsání. Další obligatorní náležitostí dohody o vině a trestu je popis skutku, a to i s uvedením místa, času, případně i jiných důležitých okolností, za kterých se skutek stal. Zde zákon zdůrazňuje, že tyto náležitosti jsou zásadní proto, aby skutek nemohl být zaměňován s jiným skutkem.¹³¹ Do dohody o vině a trestu v souvislosti se skutkem je také nutné uvést právní kvalifikaci tohoto skutku, a to včetně konkrétního ustanovení TZ. Slovenský TP zároveň dává prokurátorovi povinnost v případě popisu skutku a jeho právní kvalifikace dbát na to, aby nebyla porušena presumpce nevin¹³² ve vztahu k ostatním osobám, které dohodu o vině a trestu neuzavřely.¹³³

Podstatnou součástí slovenské dohody o vině a trestu je také rozsah, výměra a způsob výkonu trestu.¹³⁴ Tresty, které mohou být za spáchání trestného činu stanoveny, jsou zakotveny v § 32 písm. a) – l) TZ, a jedná se o následující tresty:

---

¹²⁸ Podle § 232 odst. 4 ZP.

¹²⁹ Podle § 232 odst. 5 TP.

¹³⁰ Podle § 232 odst. 6 TP.

¹³¹ Podle § 232 odst. 8 písm. B) TP.

¹³² Podle § 2 odst. 4 TP.

¹³³ Podle § 232 odst. 8 písm. b) TP.

¹³⁴ Podle § 232 odst. 8 písm. c) TP.

- a) test odnětí svobody,
- b) trest domácího vězení,
- c) trest povinných prací,
- d) peněžitý trest,
- e) trest propadnutí majetku,
- f) trest propadnutí věci,
- g) trest zákazu činnosti,
- h) trest zákazu pobytu,
- i) trest zákazu účasti na veřejných akcích,
- j) trest ztráty čestných titulů a vyznamenání,
- k) trest ztráty vojenské nebo jiné hodnosti,
- l) trest vyhoštění.

Uložení trestu, jeho druh a jeho výměra se samozřejmě odvíjí od konkrétního trestného činu, za který je tento trest uložen, a dále od dalších skutečností, které jsou stanoveny v relevantních ustanoveních TZ.

Součástí dohody o vině a trestu je i rozsah a způsob náhrady škody, pokud byla trestným činem způsobena¹³⁵ a ochranné opatření, pokud jeho uložení přichází v úvahu.¹³⁶ Ochranným opatřením může být podle § 33 písm. a) – f) TZ ochranné léčení, ochranná výchova, ochranný dohled, detence, zabavení věci nebo zabavení části majetku.

Dohoda o vině a trestu je následně podepsána prokurátorem, obviněným, jeho obhájcem, pokud ho obviněný má, a poškozeným, pokud úspěšně uplatnil nárok na náhradu škody.¹³⁷ V případě, že nedojde k dohodě o vině a trestu, prokurátor o tom učiní záznam do spisu.¹³⁸ V případě, že je dohoda o vině a trestu podepsána, prokurátor podá na soud návrh na schválení této dohody.¹³⁹

Návrh na schválení dohody o vině a trestu, který podává prokurátor na soud, obsahuje označení osob, které dohodu uzavřely (prokurátor, obviněný, příp. jeho

---

¹³⁵ Podle § 232 odst. 8 písm. d) TP.

¹³⁶ Podle § 232 odst. 8 písm. e) TP.

¹³⁷ Podle § 232 odst. 9 TP.

¹³⁸ Podle § 232 odst. 10 TP.

¹³⁹ Podle § 233 odst. 1 TP.

zástupce, poškozený)¹⁴⁰ a návrh dohodnutého rozsudku.¹⁴¹ Spolu s tím předává prokurátor soudu celý spis i s přílohami a seznam věcných důkazů.¹⁴²

5.3. Řízení před soudem

O návrhu na dohodu o vině a trestu se na Slovensku rozhoduje ve veřejném zasedání, kterého se účastní všechny strany této dohody, kterými jsou prokurátor, obviněný, v případě, že má obviněný obhájce, pak i tento obhájce.¹⁴³

Na začátku veřejného zasedání prokurátor přednese návrh na dohodu o vině a trestu¹⁴⁴ a předseda senátu, případně samosoudce, zjistí, zda obviněný¹⁴⁵:

- a) *„rozumí podanému návrhu na dohodu o vině a trestu,*
- b) *souhlasí, aby se jeho trestní věc projednala touto zkrácenou formou, čímž se vzdává práva na veřejný soudní proces,*
- c) *rozumí, co tvoří podstatu skutku, který se mu klade za vinu,*
- d) *byl jako obviněný poučen o svých právech, zejména o právu na obhajobu, nebo zda mu byla dána možnost na svobodnou volbu obhájce a zda se s obhájcem mohl radit o způsobu obhajoby,*
- e) *rozuměl podstatě řízení o návrhu na dohodu o vině a trestu,*
- f) *byl obeznámený s trestními sazbami, které zákon stanoví za trestné činy, které jsou mu kladeny za vinu,*
- g) *dobrovolně se přiznal a uznal vinu za spáchaný skutek, který se v návrhu dohody o vině a trestu kvalifikuje jako trestný čin,*
- h) *souhlasí s navrhovaným trestem, trest přijímá a ve stanovených lhůtách se podřídí výkonu trestu a ochrannému opatření a nahradí škodu v rozsahu dohody,*
- i) *uvědomuje si, že jakmile soud přijme návrh na dohodu o vině a trestu a vynese rozsudek, který nabude právní moci vyhlášením, nebude možné proti tomuto rozsudku podat odvolání.“¹⁴⁶*

Jak je patrné z formulace výše uvedených ustanoveních, z hlediska gramatického se jedná o otázky zjišťovací, tedy je možné na takové otázky odpovědět „ano“ nebo „ne“. V případě, že obviněný některou z výše uvedených

¹⁴⁰ Podle § 233 odst. 2 písm. a) TP.

¹⁴¹ Podle § 233 odst. 2 písm. b) TP.

¹⁴² Podle § 233 odst. 3 TP.

¹⁴³ Podle § 333 odst. 1 TP.

¹⁴⁴ Podle § 333 odst. 1 TP.

¹⁴⁵ Podle § 333 odst. 3 TP.

¹⁴⁶ Podle § 333 odst. 3 TP.

otázek odpoví „ne“, nemůže soud rozhodnout o schválení návrhu na dohodu o vině a trestu.¹⁴⁷ Tedy, aby soud vůbec mohl uvažovat o schválení uvedené dohody, musí obviněný na všechny otázky odpovědět „ano“. Vzhledem k tomu, že znění ustanovení § 333 odst. 3 TP nedává prokurátorovi ptát se na jiné otázky než na výše uvedené, není možné, aby se obviněný vyjádřil k jiným skutečnostem než k těm, na které je tázán. Současně nemá jinou možnost, než odpovědět „ano“ nebo „ne“.

Soud zároveň má podle slovenské úpravy možnost zasáhnout do dohody o vině a trestu, a to v případě, že shledá, že je tato dohoda nepřiměřená nebo nespravedlivá.¹⁴⁸ V takovém případě soud svůj postoj oznámí stranám, kterým dává zákon možnost dohodnout jiné znění dohody o vině a trestu. V takovém případě soud veřejné zasedání přeruší a poskytne stranám přiměřený čas k dojednání nového znění dohody o vině a trestu.¹⁴⁹

V případě, že soud návrh na dohodu o vině a trestu neschválí nebo na některou z výše uvedených otázek obviněný odpoví „ne“, rozhoduje soud usnesením, jehož obsahem je vrácení věci prokurátorovi do přípravného řízení.¹⁵⁰ Schválení návrhu na dohodu o vině a trestu se provádí rozsudkem, který je následně veřejně vyhlášen.¹⁵¹ Proti rozsudku není přípustné odvolání s jedinou výjimkou,¹⁵² že bylo porušeno právo na obhajobu.¹⁵³ Rozsudek nabývá účinnosti datem svého vyhlášení.¹⁵⁴

Jak je patrné z výše uvedeného, i ve slovenském právním řádu byla dohoda o vině a trestu uvedena s cílem zrychlení a zefektivnění justice. Nicméně i na Slovensku se objevují vůči tomuto institutu kritické hlasy. Hlavním argumentem byla především skutečnost, že její využívání může vést k tomu, že ověřování pravdivosti přiznání bude pouze formální, tedy v okamžiku, kdy se obviněný dozná, nebude v zájmu prokurátora jeho přiznání právě z důvodu urychlení trestního řízení vyvracet.¹⁵⁵

---

¹⁴⁷ Podle § 334 odst. 1 TP.

¹⁴⁸ Podle § 334 odst. 2 TP.

¹⁴⁹ Podle § 334 odst. 2 TP.

¹⁵⁰ Podle § 334 odst. 3 TP.

¹⁵¹ Podle § 334 odst. 4 TP.

¹⁵² Podle § 334 odst. 4 TP.

¹⁵³ Podle § 371 odst. 1 písm. c) TP.

¹⁵⁴ Podle § 334 odst. 5 TP.

¹⁵⁵ ČELÁR, Maroš. Dohoda o vine a treste ako odklon trestného konania. In: *Pro justice: Vědecko-odborný recenzovaný časopis pre právo a bezpečnostné vedy* (24. 10. 2022) [online], [cit. 19. 3.

Dalším problematickým aspektem, který byl nastolen odbornou veřejností, byla otázka, zda dohoda o vině a trestu skutečně cílí na resocializaci pachatele nebo zda se následně slovenská justice nedostane do postavení jakéhosi „*obchodníka se spravedlností*“.¹⁵⁶

5.4. Komparace české a slovenské úpravy

Jako první je třeba pozastavit se nad vlastním počátkem zahájení jednání o dohodě o vině a trestu mezi státním zástupcem v České republice (případně prokurátorem na Slovensku) a obviněným. Podmínky v obou případech pro zahájení jednání o dohodě o vině a trestu jsou v české i slovenské úpravě obdobné, nicméně je zde určitý rozdíl.

Pokud jde o podmínky, za kterých je možné vůbec zahájit jednání o dohodě o vině a trestu v případě české i slovenské právní úpravy, jsou podmínky v české a slovenské úpravě obdobné, tedy především ty spočívající v požadavcích, aby bylo dostatečně prokázáno, že se skutek stal, že se jedná o trestný čin a taky že jej spáchal obviněný. Rozdíl, který ovšem mezi oběma úpravami je, spočívá ve vyjádření obviněného. Zatímco česká úprava pro zahájení jednání o dohodě o vině a trestu vyžaduje, ať už z iniciativy státního zástupce, nebo obviněného, pouze splnění těchto podmínek, slovenská přidává podmínku přiznání obviněného, tedy vyžaduje, aby se ke spáchání skutku přiznal, přiznal vinu a důkazy nasvědčující pravdivost jeho doznání.

Tedy slovenský TP vyžaduje už na samém počátku, aby obviněný přiznal vinu. Toto v české právní úpravě absentuje, obviněný podle TrŘ musí proto, aby bylo zahájeno jednání o dohodě o vině a trestu, prohlásit, „*že spáchal skutek, pro který je stíhán*“.¹⁵⁷ V obou případech zákon stanoví, že státní zástupce ani prokurátor se nemohou spolehnout pouze na prohlášení obviněného, ale sami musí posoudit, zda důkazy, které byly zjištěny, dostatečně prokazují závěr, že skutek spáchal obviněný.

2023]. Dostupné z WWW: <https://www.projustice.sk/trestne-pravo/dohoda-o-vine-a-treste-ako-odklon-trestneho-konania>.

¹⁵⁶ ŠRÁMEL, Bystrík. Dohoda o vine a treste vo svetle angloamerického „plea bargaining“. In: *Právník* 2/2014, s. 160.

2/2014, s. 166.

¹⁵⁷ Podle § 175a odst. 2 TrŘ.

Otázkou ovšem není pouze skutečnost, že přiznání, resp. prohlášení obviněného, je z hlediska chronologického ve slovenské úpravě dříve (ještě před zahájením jednání, resp. řízení), ale rozdíl tvoří i jeho materiální stránka, tedy to, co obviněný prohlašuje nebo k čemu se přiznává. Zatímco podle českého TrŘ stačí, aby obviněný prohlásil, že spáchal skutek, pro který je stíhán,¹⁵⁸ podle slovenského TP musí uznat vinu a důkazy, které nasvědčují pravdivosti jeho přiznání.¹⁵⁹ V rámci slovenské dohody o vině a trestu obviněný přiznává vinu, tedy doznává se k tomu, že spáchal skutek, pro který je stíhán, a to včetně všech jeho skutkových okolností a také spolu s tím se přiznává i k formě zavinění. Tomu odpovídá i požadavek na obsah dohody o vině a trestu podle § 333 odst. 3 písm. h) TP, kdy se obviněný ve veřejném zasedání musí pro schválení návrhu o dohodě o vině a trestu musí přiznat a uznat svoji vinu za spáchaný skutek.

Přestože výše uvedené by v případě, že je nakonec dle slovenského TP dohoda o vině a trestu schválena soudem, negenerovalo příliš problematických situací, jinak tomu bude v případě, kdy návrh na dohodu o vině a trestu schválen není, a řízení pak pokračuje standardní formou. Nicméně podle slovenské úpravy prokurátor v žalobě uvede přiznání obviněného ke skutku a soud už neprovádí dokazování.¹⁶⁰

Dalším významným rozdílem mezi českou a slovenskou úpravou je v rozsahu subjektů, se kterými je možné uzavřít dohodu o vině a trestu. Zatímco před novelou TrŘ provedenou zákonem č. 333/2020 Sb., byl v ČR okruh obviněných, se kterými bylo možné uzavřít dohodu o vině a trestu, značně zúžen, byl okruh subjektů, se kterými bylo možné dohodu o vině a trestu sjednat daleko užší, než tomu bylo v případě slovenské právní úpravy.¹⁶¹ Nicméně i po přijetí uvedené novely, kdy odpadlo omezení uzavřít dohodu o vině a trestu s obviněným, který byl obviněn ze zvláště závažného zločinu, zůstala některá omezení, která se ve slovenské úpravě dohody o vině a trestu nevyskytují.

---

¹⁵⁸ Podle § 175a odst. 2 TrŘ.

¹⁵⁹ Podle § 232 odst. 1 TP.

¹⁶⁰ ČELÁR, Maroš. Dohoda o vine a treste ako odklon trestného konania. In: *Projustice: Vědecko-odborný recenzovaný časopis pre právo a bezpečnostné vedy* (24. 10. 2022) [online], [cit. 19. 3. 2023]. Dostupné z WWW: <https://www.projustice.sk/trestne-pravo/dohoda-o-vine-a-treste-ako-odklon-trestneho-konania>.

¹⁶¹ Nemožnost uzavřít dohodu o vině a trestu s obviněným, který byl obviněn ze zvláště závažného zločinu a v řízení proti uprchlému, a to podle znění § 175a odst. 8 TrŘ ve znění platném od 1. 9. 2012 do 30. 9. 2020.

Jedná se především o mladistvé, přičemž podle české úpravy, konkrétně podle § 63 odst. 1 ZSM, který stanoví, že „v řízení ve věci mladistvého, který nedovršil osmnáct let věku, nelze vydat trestní příkaz ani sjednat dohodu o vině a trestu“, není možné dohodu o vině a trestu v řízení proti mladistvým sjednat. Slovenská úprava sjednání dohody o vině a trestu s mladistvým umožňuje, přičemž skutečnost, že se jedná o mladistvého obviněného zakládá důvod pro nutnou obhajobu, a to podle § 37 odst. 1 písm. d) TP.

Práva mladistvého jsou tedy ve slovenské úpravě chráněna tak, že je nutné, aby měl obhájce, a v případě, že se jedná o schválení dohody o vině a trestu je nutné, aby s touto dohodou souhlasil obhájce i zákonný zástupce obviněného.¹⁶² Povinnost zajistit souhlas obhájce i zákonného zástupce mladistvého má v případě veřejného zasedání o návrhu na dohodu o vině a trestu i soud, a to podle § 333 odst. 5 TP.

Dalším rozdílem mezi českou a slovenskou právní úpravou je v možnosti poškozeného žádat náhradu škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení. Zatímco v případě české právní úpravy může poškozený uplatnit svůj nárok na náhradu škody, nemajetkové újmy nebo bezdůvodného obohacení u soudu, slovenská úprava dává prokurátorovi povinnost, aby soud navrhl poškozenému, aby svůj nárok uplatnil v civilním řízení.¹⁶³

Současně je možné konstatovat, že ochrana poškozeného ze strany státního zástupce je v ČR daleko větší než ochrana poškozeného ze strany slovenského prokurátory podle slovenské úpravy. Oznamovací povinnost je v zásadě v české i slovenské úpravě stejná a je uložena státnímu zástupci, resp. prokurátorovi. Spočívá v nutnosti vyrozumět o jednání o dohodě o vině a trestu poškozeného. V obou případech se zároveň může stát, že se poškozený rozhodne svá práva neuplatňovat.¹⁶⁴

Ochrana poškozeného je patrná již z toho, že v české právní úpravě má státní zástupce navíc ještě jednu poučovací povinnost, která spočívá v tom, že musí poškozeného upozornit na možnost uplatnit nejpozději v rámci prvního jednání o dohodě o vině a trestu svůj nárok.¹⁶⁵

---

¹⁶² Podle § 232 odst. 2 TP.

¹⁶³ Podle § 232 odst. 3 TP.

¹⁶⁴ Srov. § 175a odst. 2 TrŘ a § 232 odst. 2 TP.

¹⁶⁵ Podle § 175a odst. 2 TrŘ.

Přesto je ustanovení o tom, že státní zástupce, resp. prokurátor, dbá zájmy poškozeného a toto ustanovení je možné najít jak v české, tak slovenské právní úpravě.¹⁶⁶ V českém TrŘ je navíc existuje ustanovení, které ve slovenském TP absentuje, a to, že „*uplatnil-li poškozený, který není jednání přítomen, nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, může se státní zástupce za poškozeného dohodnout s obviněným o rozsahu a způsobu náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení až do výše uplatněného nárok.*“¹⁶⁷ Tedy slovenská právní úprava neobsahuje možnost, aby státní zástupce domlouval s obviněným náhradu škody v nepřítomnosti poškozeného.

Z procesního hlediska je rozdíl mezi slovenskou a českou zákonnou úpravou dohody o vině a trestu jednak v tom, kdy je tuto dohodu možné sjednat, jednak v možnosti podání opravného prostředku. Pokud jde o možnosti sjednat dohodu o vině a trestu na Slovensku, je v zásadě jediný možný postup ten, že prokurátor na základě návrhu obviněného nebo i bez návrhu v přípravném řízení zahájí jednání o dohodě o vině a trestu.¹⁶⁸ V České republice podle TrŘ je možné po zahájení hlavního líčení, aby obžalovaný prohlásil, že je vinný spácháním (prohlášení viny) skutku (jednoho nebo všech uvedených v obžalobě) a že souhlasí s právní kvalifikací tohoto skutku.¹⁶⁹ Pokud tak obžalovaný učiní, postupuje se přiměřeně podle § 314q odst. 3¹⁷⁰, tedy k jednání o dohodě o vině a trestu a následné rozhodování ve veřejném zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Uvedená možnost v slovenském institutu dohody o vině a trestu není, jednání je možné vést pouze v přípravném líčení.

Dalším rozdílem v procesním postupu je nemožnost podat odvolání ani dovolání proti rozsudku, kterým se na Slovensku schvaluje dohoda o vině a trestu, pouze s jedinou výjimkou. Touto výjimkou je dovolání, jehož důvodem je porušení práva na obhajobu.¹⁷¹ V České republice je možné proti rozhodnutí o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu podat stížnost¹⁷². Tuto stížnost je možné podat i v případě, kdy soud postoupí věc jinému orgánu, v případě, že zastaví trestní

---

¹⁶⁶ Srov. § 175a odst. 5 a § 232 odst. 3 TP.

¹⁶⁷ Podle § 175a odst. 5 TrŘ.

¹⁶⁸ Podle § 232 odst. 1 TP.

¹⁶⁹ Podle § 206c odst. 1 TrŘ.

¹⁷⁰ Podle § 206c odst. 2 TrŘ.

¹⁷¹ Podle § 334 odst. 4 TP.

¹⁷² Podle § 314o odst. 2 TrŘ.

stíhání, dále v případě, že trestní stíhání přeruší, zastaví nebo rozhodne o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu.¹⁷³ Stížnost je možné podat i v případě, že soud dohodu o vině a trestu neschválí. K tomu může dojít např. v případě, že je nesprávná, nepřiměřená, ať už vzhledem k právní kvalifikaci činu nebo s ohledem na uložený trest.¹⁷⁴

Pokud jde o odvolání proti schválené dohodě o vině a trestu, tak v České republice tato možnost existuje, nicméně je omezena zákonným ustanovením, konkrétně § 245 odst. 1 TrŘ, který stanoví, že „*proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu, lze podat odvolání pouze v případě, že takový rozsudek není v souladu s dohodou o vině a trestu, jejíž schválení státní zástupce soudu navrhl.*“ Zároveň zákon stanoví, že proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu, může poškozený podat odvolání pro nesprávnost výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy nebo o vydání bezdůvodného obohacení.¹⁷⁵

Významným rozdílem mezi slovenským a českým institutem dohody o vině a trestu je pak skutečnost, že v případě slovenské dohody o vině a trestu má soud daleko větší pravomoci ohledně trestu, než je tomu v případě českého soudu. Podle § 39 odst. 4 TZ „*v řízení o dohodě o uznání viny a přijetí trestu může soud uložit trest odnětí svobody o jednu třetinu pod dolní hranici zákonem stanovené trestní sazby.*“ Podle české zákonné úpravy takovouto možností soud nedisponuje, a tedy nemůže se odchýlit od trestní sazby, která je pro konkrétní čin stanovena v zákoně.

---

¹⁷³ Podle § 314p odst. 5 TrŘ.

¹⁷⁴ Podle § 314r odst. 2 TrŘ.

¹⁷⁵ Podle § 245 odst. 1 TrŘ.

Závěr

Dohoda o vině a trestu je v českém právním řádu relativně novým institutem, který byl zaveden novelou TrŘ, která byla provedena zákonem č. 193/2012 Sb. Nicméně záhy po inkorporaci tohoto institutu do TrŘ se ukázalo, že dohoda o vině a trestu není příliš využívaná, a z toho důvodu byly novelou TrŘ provedenou zákonem č. 333/2020 Sb., v rámci tohoto institutu upraveny některé zásadní aspekty, které měly umožnit její větší využití.

Důraz na využití dohody o vině a trestu se klade především s ohledem na to, že dohoda o vině a trestu, jako jeden z odklonů trestního řízení, má za cíl zrychlit a zefektivnit průběh soudního řízení. Její hlavní smysl spočívá v tom, že ještě, než dojde k hlavnímu líčení (v některých případech pak k tomu může dojít i v rámci hlavního líčení), se státní zástupce a obviněný dohodnou na skutečnosti, že skutek, který je obviněnému přičítán, obviněný skutečně spáchal, a následně státní zástupce stanoví trest, který se zpravidla pohybuje na nižší hranici trestní sazby stanovené zákonem.

Výhodou výše uvedeného postupu je zjednodušení celého procesu, kdy za standardních okolností by po přípravném řízení bylo nařízeno hlavní líčení, provedeny důkazy apod. V případě institutu dohody o vině a trestu je následně samotná dohoda ve formě návrhu na schválení dohody o vině a trestu předložena soudu, který ve veřejném zasedání rozhodne. Soud může návrh na sjednání dohody o vině a trestu odmítnout. Případně může, pokud k tomu shledá důvody, zastavit trestní stíhání apod. V opačném případě pak odsuzujícím rozsudkem dohodu o vině a trestu schválí.

V současné době je možné jednat o dohodě o vině a trestu, ať už je obviněnému přičítán jakémkoliv trestný čin (výjimku tvoří řízení proti uprchlému), tedy odpadlo omezení, které zakotvil zákon č. 193/2012 Sb., podle nějž nemohla být sjednána dohoda o vině a trestu v případě obvinění ze zvlášť závažného zločinu. Právě u zvlášť závažných zločinů totiž zpravidla probíhá soudní jednání velmi dlouho, provádí se množství důkazů apod. V případě umožnění jednání o vině a trestu by právě onen benefit této dohody, tedy urychlení celého procesu soudního řízení, byl o to markantnější. Omezení sjednání dohody o vině a trestu tak zůstalo pouze v případě trestního řízení proti mladistvému a v případě řízení proti uprchlému.

V rámci komparace české a slovenské právní úpravy bylo možné učinit závěr, že slovenská právní úprava umožňuje jednání o dohodě o vině a trestu ve větší míře, a tedy především i v případě řízení proti mladistvému, přičemž zakotvuje povinnost, aby mladistvý měl advokáta. Následně TP stanoví povinnost, aby advokát a zákonný zástupce mladistvého s dohodou o vině a trestu souhlasili.

Tato odlišnost slovenské úpravy je nejen velmi zajímavá, ale jistě i inspirativní. Přestože v Důvodové zprávě k zákonu č. 193/2012 Sb. zákonodárce apeluje na to, že je třeba akcentovat výchovný vliv řízení na mladistvého a vhodný výběr opatření nad rychlostí řízení, je diskutabilní, zda by sjednání dohody o vině a trestu nemělo výchovný vliv na mladistvého, samozřejmě za zohlednění všech okolností případu a jeho osobnostních rysů a psychického stavu apod. Naopak v některých případech by právě rychlé vyřízení v podobě jednání o dohodě o vině a trestu mohlo mít na mladistvého příznivý vliv.

Argument, že není z výchovného hlediska vhodné, aby bylo mladistvým umožněno jednání o dohodě o vině a trestu, který uvádí Důvodová zpráva k zákonu č. 193/2012 Sb., je tak možné spíše odmítnout, protože v okamžiku, kdy by to byl státní zástupce, který by při zvažování zahájení jednání o vině a trestu zohlednil okolnosti případu, osobnost obviněného, jeho rodinné poměry, případně psychický stav, umožnilo by to urychlení řízení ve věcech mládeže a v některých případech urychlilo resocializaci pachatele. Vše by probíhalo s důrazem na konkrétní okolnosti a osobnost pachatele a za účasti jeho obhájce a současně i zákonného zástupce tak, jak to stanoví slovenská právní úprava.

Zároveň je vhodné zmínit ještě jeden aspekt dohody o vině a trestu, který se zdá být v komparaci české a slovenské právní úpravy markantní. Je to aspekt postavení soudu, který může návrh na dohodu o vině a trestu odmítnout, případně ji odsuzujícím rozsudkem schválí. Tento základní postup je stejný v ČR i SR a je to z toho důvodu, že v obou právních řádech je v ústavním pořádku zakotveno, že pouze soud rozhoduje o vině a trestu.

Slovenská úprava dohody o vině a trestu nabízí v tomto ohledu bezesporu velkou inspiraci, když umožňuje soudu snížit dolní hranici trestní sazby až o jednu třetinu. Tedy v případě jednání a v následném schválení návrhu na schválení dohody o vině a trestu slovenský soud může snížit trest. Tato skutečnost je pak zásadní i pro využívání dohody o vině a trestu, neboť existuje možnost zákonem

stanovenou dolní hranici sazby ještě snížit a obviněný má možnost, že mu je uložen trest nižší, než jaký je stanoven zákonem.

Smysl uvedeného ustanovení je bezesporu motivační, neboť právě skutečnost, že je možné snížení dolní hranice trestní sazby až o třetinu je právě oním důvodem pro ochotu obviněných takovouto dohodu sjednat. V okamžiku, kdy se státní zástupce pohybuje, pokud jde o trestní sankce, v zákonném rozmezí, tento motivační aspekt na uzavření dohody o vině a trestu odpadá.

Na druhou stranu je nutné konstatovat, že česká dohoda o vině a trestu daleko více než slovenská, chrání strany, a to především poškozeného a obviněného. V případě obviněného dává česká právní úprava možnosti opravných prostředků, zatímco ve slovenském trestním řádu je dovolání nepřijatelné a dovolání pouze v případě, že je porušeno právo obviněného na obhajobu.

Spornou se naopak zdá být otázka, jak pohlížet na obviněného, který přiznal, že spáchal skutek, pro který je stíhán, případně podle slovenské úpravy přiznal vinu, v případě, že návrh na schválení dohody o vině a trestu je soudem zamítnut a následně se pokračuje v hlavním líčení. Slovenská úprava tuto skutečnost pojímá tak, že prokurátor zakomponuje do žaloby přiznání viny obžalovaným a z toho následně vychází i soud. Tento aspekt slovenské dohody o vině a trestu je problematický z toho důvodu, že je otázkou, zda se následně obžalovanému dostane spravedlivého procesu, přičemž právo na spravedlivý proces je zakotveno v § 2 odst. 7 TP.

Na druhou stranu česká úprava stanoví, že v případě, kdy nedojde soudem ke schválení návrhu na sjednání dohody o vině a trestu, pokračuje se následně v hlavním líčení, přičemž podle § 175a odst. 7 TrŘ se k prohlášení viny učiněném obviněným nepřihlíží. Otázka spravedlivého procesu se tu ovšem naskytá také, protože, jak následně nestranně a nezaujatě posuzovat skutek, o kterém obžalovaný již dříve prohlásil, že ho spáchal.

Jak je možné shrnout, některé aspekty dohody o vině a trestu, které obsahuje slovenská úprava, by byly vhodné implementovat do české právní úpravy, resp. je možné se jimi inspirovat. V některých případech právě podstata tohoto institutu přináší určité problematické aspekty, a to právě v případě, kdy dohoda o vině a trestu soudem schválená není. Otázkou pak zůstává, jakým způsobem se postavit k tomu, že obviněný již dříve přiznal, že skutek spáchal.

V obou případech, jak v českém, tak slovenském pojetí, je postavení obviněného, který přiznal vinu nebo přiznal, že spáchal skutek, pro který je stíhán, problematické. Možná skutečnost, že slovenský prokurátor již nadále pracuje s tímto přiznáním a zákon soudu neukládá, aby k přiznání nepřihlížel, se jeví jako transparentnější, nicméně česká úprava akcentuje postavení obviněného a následně obžalovaného, který má i přesto, že návrh na schválení dohody o vině a trestu soudem schválen nebyl, právo na spravedlivý proces, resp. na standardně pojatý proces, který pokračuje v hlavním líčení.

Seznam literatury

Právní předpisy

Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících.

Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod.

Ústavní zákon č. 460/1992Sb., Ústava Slovenskej republiky.

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád.

Zákon č. 193/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže.

Zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok.

Zákon č. 301/2006 Z. z., trestný poriadok.

Zákon č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Judikatura

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 5 Tdo 888/2021-1733 ze dne 25. 8. 2021.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 8 Tdo 258/2021-1175 ze dne 28. 4. 2021.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 264/2021, ze dne 28. 4. 2021.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2022, sp. zn. 5 Tz 32/2022.

Literatura

BRŇÁKOVÁ, Simona, KOREBEL, František. Dohoda o vině a trestu. *Trestněprávní revue* 9/2008, s. 271 an.

DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní řád: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-600-7.

FENYK, Jaroslav, Dagmar CÍSAŘOVÁ a Tomáš GŘIVNA. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0.

GŘIVNA, Tomáš. *Oběti trestných činů: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-793-4.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-380-3.

KOCINA, Jan. Odklony v trestním řízení proti právníkům osobám. In: *Bulletin advokacie* 4/2022, s. 15 an.

KOCINA, Jan. Velká novela trestních předpisů: Aktuální otázky dohody o vině a trestu. In: *Bulletin advokacie* 2020, č. 11, s. 17 an.

KRATOCHVÍL, Vladimír. *Trestní právo hmotné: obecná část*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy právní učebnice. ISBN 978-80-7179-082-2.

KUČERA, Jakub, Novelizace dohody o vině a trestu a její možné dopady. In: *Trestněprávní revue* 2021, č. 2, s. 71 an.

MULÁK, Jiří. PROVAZNÍK, Jan. Praktické dopady novely trestního řádu provedené zákonem č. 333/2020 Sb. In: *Bulletin advokacie* 1-2 2022, s. 11 an.

MUSIL, Jan, Dohody o vině a trestu. In: *Sborník z mezinárodní vědecké konference Rekodifikace trestního práva procesního (aktuální problémy)*, Praha: Univerzita Karlova 2008, s. 80.

SCHELLENG, Dalibor. Vybrané otázky institutu prohlášení viny v hlavním líčení. In: *Bulletin advokacie* 9/2022, s. 29 an.

SUCHÝ, Oldřich. Odklon v trestním řízení. In: *Právník*, 1991, roč. 130, č. 3, s. 251 a násl.

ŠÁMAL, Pavel, Říha, Jiří, STRYCHA, Jan. Odklony v justiční praxi – 1. část. In: *Trestněprávní revue* 9/2019, s. 177 a násl.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0.

ŠČERBA, Filip. *Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-30-4.

ŠRÁMEL, Bystrík. Dohoda o vine a treste vo svetle angloamerického „plea bargaining“. In: *Právník* 2/2014, s. 160.

VANTUCH, Pavel. Lze uzavírat dohody o vině a trestu na počátku vyšetřování? In: *Bulletin advokacie* 1-2/2023, s. 23 a násl.

VANTUCH, Pavel. *Trestní řízení z pohledu obhajoby*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Praktická knihovna (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-457-5.

ZŮBEK, Jan. *Odklony v trestním řízení*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-245-2.

Internetové zdroje

ČELÁR, Maroš. Dohoda o vine a treste ako odklon trestného konania. In: *Projustice: Vědecko-odborný recenzovaný časopis pre právo a bezpečnostné vedy* (24. 10. 2022) [online], [cit. 19. 3. 2023]. Dostupné z WWW: <https://www.projustice.sk/trestne-pravo/dohoda-o-vine-a-treste-ako-odklon-trestneho-konania>.

FEDORIŠINOVÁ ČELKOVÁ, Martina. Spravedlivý proces a dohoda o vine a treste. *Dny práva 2011 – Days of Law 2011*. [online], [cit. 24. 1. 2022]. Brno: Masarykova univerzita, 2012 ISBN 978-80-210-5919-1 (soubor) 9788021047334. Dostupné z: <http://www.law.muni.cz/content/cs/proceedings/>.

HÁJEK, Tomáš. Dohoda o vině a trestu z pohledu poškozeného (16. 3. 2018). In: *Epravo* [online]. Dostupné z WWW: <https://www.epravo.cz/top/clanky/dohoda-o-vine-a-trestu-z-pohledu-poskozeneho-107180.html>.

KELLY, Karolina. Odklony v trestním právu jakožto alternativní způsoby řešení trestních věcí (14. 2. 2022). *Epravo* [online]. Dostupné z WWW: <https://www.epravo.cz/top/clanky/odklony-v-trestnim-pravu-jakozto-alternativni-zpusoby-reseni-trestnich-veci-114251.html>.

KOTOUN, Adam. Dohoda o vině a trestu a její využívání v právní praxi. In: *Právní prostor* (24. 4. 2019), [cit. 24. 1. 2022]. Dostupné z WWW:

<https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/dohoda-o-vine-a-trestu-a-jeji-vyuzivani-v-pravni-praxi#note-5>.

MEMORANDUM O SOUČINNOSTI mezi Nejvyšším státním zastupitelstvím, zastoupeným JUDr. Pavlem Zemanem, nejvyšším státním zástupcem, a Českou advokátní komorou, zastoupenou JUDr. Vladimírem Jirouskem, předsedou České advokátní komory. In: Česká advokátní komora [online], [cit. 20. 3. 2023]. Dostupní z WWW: <https://www.cak.cz/assets/memorandum-o-soucinnosti.pdf>.

MUSIL, Jan, *Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení*. In: Ministerstvo vnitra ČR [online], [cit. 20. 1. 2022]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/dohody-o-vine-a-trestu-jako-forma-konsenzualniho-trestniho-rizeni.aspx>

Návrh poslanců Heleny Válkové, Marka Bendy, Jana Chvojky, Zdeňka Ondráčka, Marka Výborného, Tomáše Kohoutka a Dominika Feriho na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů. Tisk 466/0. Dostupné z WWW: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=161041>.

TEXL, David, *Dohoda o vině a trestu uzavřená v hlavním líčení – Qui bono?* In: *Právní prostor* (26. 5. 2021) [online], [cit. 1. 1. 2022]. Dostupné z WWW: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/dohoda-o-vine-trestu-uzavrena-v-hlavnim-liceni-qui-bono>.

VANTUCH, Pavel, *K dohodě o vině a trestu mezi obžalovaným a státním zástupcem po přednesení obžaloby*. In: *Advokátní deník* (6. 5. 2021) [online], [cit. 1. 1. 2022]. Dostupné z WWW: <https://advokatnidenik.cz/2021/05/06/k-dohode-o-vine-a-trestu-mez-obzalovanim-a-statnim-zastupcem-po-predneseni-obzaloby/>.

VANTUCH, Pavel. *K dohodě o vině a trestu mezi obžalovaným a státním zástupcem po přednesení obžaloby* (6. 5. 2021). In: *Advokátní deník* [online]. Dostupné z WWW: <https://advokatnidenik.cz/2021/05/06/k-dohode-o-vine-a-trestu-mez-obzalovanim-a-statnim-zastupcem-po-predneseni-obzaloby/>.

Resumé

The plea agreement is a new institution that was incorporated into criminal proceedings in the Czech Republic in 2012. Its essence is an agreement between the public prosecutor and the accused that the accused has committed the act of which he is guilty, and subsequently the public prosecutor will take this fact into account when imposing the sentence. Despite the above, there is an important role of the court, whose task is to approve the agreement on guilt and punishment. The work first focuses on diversions in criminal proceedings in a general way and briefly defines individual diversions of criminal proceedings – criminal order, conditional suspension of criminal prosecution and conditional postponement of the submission of a motion for punishment and settlement. The theses describes the historical development of the agreement on guilt and punishment with a focus on the Czech legal system. The main emphasis of the thesis is on the analysis of the current legal regulation of the plea agreement, which has seen several changes since its introduction into the Czech legal system in 2012. The thesis also deals with the institution of the declaration of guilt, which with the plea agreement is related. The comparison of the Czech and Slovak legislation is also important, as the work outlines both similar and different aspects and questions whether it would be possible to be inspired by the Slovak legislation of this legal institute. The work will outline a certain possibility of inspiration in the area of punishing juveniles, when it would be possible to use a plea agreement for juveniles in some specific cases, and the possibility of reducing the limit of the penalty rate below the legal minimum.